

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**ROZVOJOVÁ POLITIKA VELKÉ BRITÁNIE VŮČI
BÝVALÝM AFRICKÝM KOLONIÍM**

ELIŠKA ŠAFAŘÍKOVÁ

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Rozvojová politika Velké Británie vůči bývalým africkým
koloniím**

Eliška Šafaříková

Vedoucí práce:

PhDr. Linda Piknerová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019

.....

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Lindě Piknerové, Ph.D. za její čas, trpělivost, odborné vedení, cenné rady a komentáře během této bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod	1
2 Tony Blair premiérem	7
2.1 Ministerstvo zahraničí Velké Británie (<i>Foreign & Commonwealth Office</i>)	14
2.2 Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (<i>Department for International Development</i>)	15
3 Projekty	21
3.1 The Private Infrastructure Development Group a InfraCo Africa	21
3.2 UK Aid Direct	22
3.3 UK Aid Match	23
3.4 Fond pro malé charity (<i>Small Charities Challenge Fund</i>)	24
4 Nigérie	25
5 Tanzanie 32	
6 Keňa	38
7 Závěr	43
Seznam literatury:	46
Resumé	58

Seznam použitých zkratek

3G	Generátory globálního růstu (<i>Global Growth Generators</i>)
AGI	Africa Governance Initiative
CERF	Centrální fond OSN pro mimořádné události (<i>Central Emergency Response Fund</i>)
DfID	Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (<i>Department for International Development</i>)
FCO	Ministerstvo zahraničí (<i>Foreign & Commonwealth Office</i>)
GPAF	Globální fond pro boj proti chudobě (<i>Global Poverty Action Fund</i>)
MNCH	Zlepšování kvality a přístupu ke zdraví pro matky, novorozence a děti (<i>Enhancing quality of, and access to, Maternal, New-born and Child Health</i>)
NEPAD	Nové partnerství pro africký rozvoj (<i>New Partnership for Africa's Development</i>)
ODA	Oficiální rozvojová pomoc (<i>Official Development Assistance</i>)
ODI	Institut zámořského rozvoje (<i>Overseas Development Institute</i>)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (<i>Organisation for Economic Co-Operation and Development</i>)
PIDG	The Private Infrastructure Development
SCCF	Fond pro malé charity (<i>Small Charities Challenge Fund</i>)

1 Úvod

Rozvojová politika, která je dnes neodmyslitelnou součástí politiky každé vyspělé země, bývala v historii vnímána jednoduše jako poskytování pomoci od bohatých států směrem k chudým státům tak, aby byla zmírněna extrémní chudoba. Dnes už ale víme, že skutečnost je mnohem složitější, jelikož většina chudých lidí žije ve středně příjmových zemích, jako je například Čína, Indie, Indonésie, Nigérie či Pákistán. Také soukromé investice a dary jsou mnohem větší než oficiální pomoc. V rozvojových zemích došlo k ekonomickému růstu, který přináší prosperitu, ale zároveň zhoršování životního prostředí nebo vede k vyliďňování některých oblastí. Už nežijeme ve světě, který byl ovládán několika málo bohatými zeměmi, jelikož všechny země se vyvíjí a rostou. Nakonec je důležité si uvědomit, že současně čelíme stále většímu počtu problémů, jako například změnám klimatu, nedostatečné finanční regulaci, korupci a nárůstu civilizačních chorob, což vyžaduje globální, dlouhodobé řešení. Je tedy nutné vědět, že dnešní rozvojová politika musí znamenat víc, než jen poskytnutí jednorázové pomoci. Měl by to být souhrn ekonomických, sociálních a politických kroků v rámci spolupráce vyspělých a rozvojových zemí s cílem dosáhnout určeného stupně rozvoje.

Pro Velkou Británii, jakožto jednu ze světových mocností, byl kolonialismus důležitý z ekonomického hlediska, neboť Británie kolonizovala ta území, odkud se daly dovážet různé komodity, jako například čaj, koření, látky, drahé kovy atd. Britové věděli, že byli technologicky pokročilejší než Afričané, proto věřili, že měli právo kolonizovat a využívat zdroje Afričanů ve jménu podpory či zcivilizování. Afričany vnímali jako podřadnou rasu, kterou je třeba civilizovat. Velká Británie se stala největší koloniální mocností díky silné ekonomice a vojenské převaze nad ostatními kolonizátory. Britské kolonie byly spravovány systémem nepřímé vlády. To znamená, že byl provoz vládních a správních oblastí ponechán v rukou tradičních autorit, které získaly prestiž, stabilitu a ochranu poskytnutou Brity za cenu ztráty kontroly jejich vnějších záležitostí, zdanění a komunikací, obvykle s malým počtem evropských "poradců", kteří efektivně

dohlíželi na vládu velkého počtu lidí v rozsáhlých oblastech. Součástí britského impéria v západní Africe byly Gambia, Ghana, Nigérie, Jižní Kamerun a Sierra Leone; v britské východní Africe to byla Keňa, Uganda a Tanzanie (dříve Tanganyika a Zanzibar); a v jižní Africe byla kolonizována Jižní Afrika, Severní Rhodesie (Zambie), Jižní Rhodesie (Zimbabwe), Něasko (Malawi), Lesotho, Bečuánsko (Botswana) a Svazijsko. Británie měla s Egyptem jedinečnou koloniální historii, kdy společně kolonizovali oblast Súdánu. Tato vláda byla známá jako vláda kondominia (Thompson 2008).

Britský systém vlády ovlivnil typ rasových nebo etnických problémů, které měly všechny africké kolonie ve Velké Británii během koloniálního období, bezprostředního post-koloniálního období a od 80. let do současnosti. Tato mocnost zde zanechala i dědictví v podobě jazyka, státní struktury, ekonomických vazeb a mnohem více. Vzhledem k tomu i k bohaté výše zmíněné koloniální minulosti Británie bychom očekávali, že Spojené království bude hrát důležitou roli i v dekolonizované Africe.

Velká Británie začala poskytovat rozvojovou pomoc od roku 1929, aby podporovala své komerční zájmy, dále z důvodu zahraniční politiky a za účelem snížení chudoby v rozvojových zemích (Hudson 2006). V roce 1940 a 1945 byly v Británii přijaty nové zákony, které zvýšily objem dostupných prostředků a vytvořily závazky na delší časová období, až na 10 let. Zákon O koloniálním rozvoji (*Colonial Development*) z roku 1945 navíc stanovil, že plány o rozvojové pomoci musí být konzultovány se zástupci zemí, kam je pomoc poskytována (Edwards 2014). Velká Británie poskytuje rozvojovou pomoc 24 africkým zemím – Burundi, Demokratické republice Kongo, Eritree, Etiopii, Ghaně, Jižní Africe, Jižnímu Súdánu, Kamerunu, Keni, Kongu, Libérii, Malawi, Mali, Mosambiku, Nigérii, Rwandě, Sierra Leone, Somálsku, Súdánu, Tanzanii, Ugandě, Yemenu, Zambii a Zimbabwe (Development Tracker 2019a).

Největší podíl rozvojové pomoci představují finanční toky, jež jsou poskytovány přímo vládám afrických zemí, které se zavázaly k využívání této pomoci na snižování chudoby (DfID 2018a). Zbytek rozvojové pomoci zahrnuje

pomoc prostřednictvím projektů, přičemž finanční prostředky jsou poskytovány na realizaci specifického a předem definovaného souboru rozvojových aktivit v průběhu stanoveného časového období a poskytování technické pomoci. (DfID 2018a). Je důležité poznamenat, že rozhodnutí o formě rozvojové pomoci je často součástí širší agendy. Výběr je závislý na co nejefektivnějším způsobu dosažení cílů, například snižování chudoby (Bandstein 2007).

Politika rozvojové pomoci Velké Británie se během let často měnila. V 50. a 60. letech 20. století byly financovány velké projekty náročné na kapitál a rozvojová pomoc zanedbávala politiky, projekty a programy týkající se práce a produktivity. Na konci 60. a 70. let byla politika rozvoje zaměřena na sociální programy, které posílily lidský kapitál a pomáhaly rozvíjet dovednosti obyvatel. Během 80. a 90. let byla britská rozvojová politika podmíněna tím, že země přijímající pomoc liberalizují své ekonomiky odstraněním množstevních dovozních omezení a snížením dovozních celních sazeb tak, aby bylo možné podpořit růst „zaostalých“ oblastí (Hudson 2006).

K zásadní změně britského přístupu k mezinárodnímu rozvoji došlo, když byl v roce 1997 zvolen premiérem Tony Blair a jeho vláda od tohoto roku více než zdvojnásobila britský rozpočet na mezinárodní pomoc. Když Británie hostila summit G8 v Gleneagles, Blair se zaměřil na pomoc, obchod a Afriku. Dosáhl dohody o 100% zrušení mezinárodního dluhu Beninu, Bolívii, Burkině Faso, Etiopii, Ghaně, Guyaně, Hondurasu, Madagaskaru, Mali, Mauritanii, Mosambiku, Nikaragui, Nigeru, Rwandě, Senegal, Tanzanii, Ugandě a Zambii (ČTK 2005) a zvýšení celosvětové pomoci o 50 miliard dolarů ročně. Tato práce je zaměřena na období od počátku vlády Tonyho Blaira od roku 1997 až po současnou vládu Konzervativců v čele s Theresou Mayovou. Na bývalého premiéra jsem se zaměřila, jelikož je to jeden z prvních britských politiků, který se začal aktivně zajímat o Afriku a rozvojovou pomoc a dal vzniknout novému oddělení pro mezinárodní rozvoj (DfID). Po svém zvolení Blairova vláda vydala bílou knihu Světové chudoby (*Shaping the Twenty – first Century. The role of Development Cooperation*), která měla definovat cestu britské mezinárodní rozvojové politiky.

Cílem rozvojové politiky se stalo odstranění chudoby tvorbou partnerství s rozvojovými zeměmi na základě dosažitelných cílů. Blair věřil, že nejdůležitějším úkolem je vytvořit mezinárodní politiku a principy, které by podporovaly udržitelný rozvoj a ochranu životního prostředí. Právě Blairovy morální hodnoty hrály velkou roli při výběru Afriky jakožto priority rozvojové pomoci Velké Británie. Premiér Afriku nazval „jizvou na svědomí světa“ (McGreal 2002).

Hlavním cílem této práce je prostřednictvím analýzy objemu a nástrojů rozvojové pomoci plynoucí do bývalých afrických kolonií demonstrovat proměnu přístupu Velké Británie k této politice od vlády Tonyho Blaira do současnosti. Dále se chci zaměřit na konkrétní recipientské země – Nigérii, Tanzanii a Keňu. Nigérii jsem si vybrala, protože je to dle grafu DfID (GOV.UK 2017) hned po Etiopii druhý největší příjemce pomoci Velké Británie, a protože byla jednou z prvních zemí, kterou premiér Blair navštívil v rámci Nového partnerství pro africký rozvoj (Nepad). Dalším největším recipientem po Etiopii a Nigérii je Tanzanie a po ní Keňa (DfID 2017). Nigérie, Tanzanie a Keňa jsou zároveň bývalé africké kolonie Velké Británie.

Velká Británie do zemí subsaharské Afriky investuje, protože v tamějších zemích vidí velký potenciál pro obchod a budoucí investice. Jelikož populace afrických zemí roste, Velká Británie předpokládá, že právě Afrika bude obrovským světovým odbytíštěm. Cílem rozvojové pomoci je rychlejší a inkluzivní hospodářský růst, který by vytvářel pracovní místa, snižoval chudobu a tím i závislost na pomoci Spojeného království.

V rámci bakalářské práce budu odpovídat na tyto výzkumné otázky:

- *Jaké reformy rozvojové pomoci provedl Tony Blair po nástupu do pozice premiéra?*
- *Jak se odlišuje poskytování rozvojové pomoci Labouristů a Konzervativců?*

- *Jakou roli má Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj a další vládní orgány v poskytování rozvojové pomoci?*

V první polovině práce popíši obecné principy, kterými se britská politika vůči bývalým koloniím vyznačuje, a v druhé polovině se konkrétně zaměřím na tři výše zmíněné recipientské země.

V první kapitole popíši nástup Tonyho Blaira jakožto britského premiéra a jeho reformy rozvojové politiky a vysvětlím, proč se premiér rozhodl zacílit právě na tyto africké země. Dále se budu zabývat Ministerstvem pro mezinárodní rozvoj (DfID), vyobrazím jeho historii, cíle, rozpočet, fungování a strategie. Také popíši další vládní organizaci, která je zacílená na rozvojovou pomoc, tedy Ministerstvo zahraničí Velké Británie (FCO). Poté popíši změny v organizacích během vlády Konzervativní a následně i Labouristické strany.

Druhá kapitola bude věnována současným rozvojovým projektům, programům a nástrojům Velké Británie. Zmíním například The Private Infrastructure Development Group a InfraCo Africa, které jsou založené a financované DfID a slouží k budování infrastruktury v Africe (Great Britain: Parliament: House of Commons: International Development Committee 2011). Další podkapitolou bude UK Aid Direct, což je hlavní centrálně řízený mechanismus financování DfID pro malé a střední organizace občanské společnosti (GOV.UK 2019d), Poté se zaměřím na UK Aid Match, založený DfID, který zajišťuje povědomí britské veřejnosti o nakládání s rozvojovou pomocí (UK AID MATCH 2019) a ještě zmíním Fond pro malé charity (SCCF), což je centrálně řízený fond DfID pro malé neziskové organizace založené ve Velké Británii, který poskytuje granty různým organizacím, aby pomohly zvýšit úsilí o snížení chudoby nebo dosažení globálních cílů (GOV.UK 2019b).

Třetí, čtvrtá a pátá kapitola je věnována Nigérii, Tanzanii a Keni. Zde se zaměřím na konkrétní rozvojovou pomoc všech výše zmíněných organizací a projektů, a sestavím tak časovou osu, která bude demonstrovat proměny v objemu rozvojové pomoci.

Práce je koncipována jako analýza objemu a nástrojů rozvojové pomoci plynoucích do bývalých afrických kolonií s konkrétními případy výše zmíněných recipientských zemí. V bakalářské práci vycházím z oficiálních webových stránek a dokumentů mapujících rozvojovou pomoc Velké Británie ve výše vymezeném časovém období. Dalšími zdroji, ze kterých čerpám, jsou dokumenty DfID, GOV.UK, Parliament.uk, ODI.org, UK Aid Direct a UK Aid Match, které mi byly základem pro orientaci v rozvojové politice Británie, jež je velmi rozsáhlá a pestrá.

2 Tony Blair premiérem

Vláda Konzervativní strany v 90. letech 20. století prokázala svůj tradiční postoj k obchodu a rozhodla se sestavit program, který by vedl ke zlepšení situace v nejchudších zemích. Tento program pro rozvoj se bohužel ukázal jako podprůměrný až nedostatečný, jelikož některé projekty se nepříliš týkaly rozvojové pomoci. Největším skandálem britské zahraniční pomoci byl projekt přehrady Pergau v 90. letech, kdy bylo schváleno 238 milionů liber (Seldon 2007). Podporu tohoto projektu později vrchní soud Spojeného království prohlásil za protiprávní. To, i další skandály napomohly k tomu, že právě 90. léta byla vnímána jako období velké korupce Konzervativní strany, což výrazně poškodilo její pověst. Tato skutečnost, společně s charismatickým předsedou a jeho reformovanou Labouristickou stranou napomohlo k vítězství Tonyho Blaira ve volbách 1997.

Spojené království ovšem nebylo jedinou zemí, která nevěnovala rozvojové politice dostatečnou pozornost. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) tedy v roce 1996 vydala dokument o roli rozvojové spolupráce, v němž stanovila tři základní cíle: hospodářský blahobyt, sociální rozvoj a udržitelnost a regeneraci životního prostředí (OECD 1996).

1. května 1997 vyhrála ve volbách Labouristická strana v čele s Tonym Blairem, jenž slíbil, že otázka nerovnoměrného rozvoje bude jedním z hlavních cílů jeho mezinárodní politiky. Důvodů zaměření se na rozvojovou politiku bylo hned několik a sahají až do roku 1994, kdy byl v čele Labouristické strany Robin Cook. Nejdůležitějším důvodem byla změna veřejného mínění. Lidé začali masově podporovat Jubilejní kampaň 2000 (*Jubilee 2000*) a narůstal veřejný zájem o blahobyt chudých lidí na celém světě.

Základem pro nastavení takové politiky bylo rozsáhlé přezkoumání zahraniční politiky, které Labouristická strana provedla pod vedením Robina Cooka a Joana Lestera v letech 1994–1996 (Plachciak 2013). Strana slíbila nejen posílení a restrukturalizaci britského programu pomoci a zaměření se na otázky rozvojové pomoci, ale také tvorbu nového úřadu mezinárodního rozvoje. Vznik takového oddělení byl Labouristy navrhován již před lety v rámci opozice, avšak návrh byl

realizován až 3. května 1997, kdy bylo představeno Oddělení pro mezinárodní rozvoj (DfID), jež získalo kontrolu nad velkou částí rozpočtu ministerstva zahraniční. Cesta britské rozvojové politiky byla definována bílou knihou nazvanou Světová chudoba: Výzva pro 21. století (*Shaping the Twenty – first Century. The role of Development Cooperation*), která byla vydána v říjnu 1997 Blairovou vládou (Plachciak 2013). Tato kniha vytyčuje vládní politiku, která vede k dosažení udržitelného rozvoje, a pojednává o odstranění chudoby a vytváření partnerství s rozvojovými zeměmi a jejich obyvateli. Publikace této knihy a dalších dokumentů s konkrétním zaměřením na rozvojovou politiku bylo velkým kontrastem oproti vládě Konzervativní strany, kdy dokumenty vydávané na úrovni vlády chyběly.

Blair věřil, že nejdůležitější je vytvořit takové mezinárodní zásady a principy, které budou podporovat právě udržitelný rozvoj. DfID mělo pracovat prostřednictvím bilaterálních a multilaterálních programů, a také kolektivně spolupracovat s jinými vládními odbory či nevládními organizacemi. Klíčovou roli v úspěších tohoto oddělení sehrály Rozvojové cíle tisíciletí (*Millennium Development Goals*), které byly schváleny na konferenci OSN roku 2000. Splnění těchto cílů se Velká Británie snažila dosáhnout prostřednictvím zvýšení rozpočtu zahraniční rozvojové pomoci a poskytnutím větší podpory Evropské radě.

Britská vláda podporovala politiku pro zdravý hospodářský růst v rozvojových zemích a kladla důraz na dobře regulované trhy, řádnou správu věcí veřejných, dodržování lidských práv a řešení konfliktů. Dle autorů bílé knihy bylo neméně důležité vzdělávání, zdraví a příležitosti pro chudé, které mají zprostředkovat všeobecné základní vzdělání, zajištění základní zdravotní péče pro všechny, snížení úmrtnosti dětí a matek, poskytování pitné vody a zabezpečení potravin, nouzových a humanitárních potřeb (Plachciak 2013).

Výrazným momentem Blairovy vlády se stal rok 1999, kdy premiér pronesl Chicagský projev (*Chicago speech*), ve kterém mluvil o krizi v Kosovu a poprvé se zmínil o své doktríně mezinárodního společenství (Parliament UK 2008). Tato doktrína se zabývá okolnostmi, jež opravňují mezinárodní společenství zasahovat do záležitostí jiných národů. Premiér v projevu navrhl čtyři pravidla pro legitimní

intervenci: ujistit se, že zásah je opravdu nutný, vyčerpat všechny další možnosti, zaručit, že operace se dá rozumně provést, a zjistit, zda se jedná o vaše zájmy (Reynolds 2004). Blair řekl, že intervence by měly spadat pod politiku OSN, ale zároveň, že by státy měly mít právo legitimně zasahovat samy, pokud nebude OSN problém řešit.

Dalším zlomovým okamžikem byla částečná intervence Velké Británie v Sierra Leone roku 2000, kterou považujeme za zahraniční politiku s etickým rozměrem. Britové výrazně podpořili působení OSN a po několika měsících tento společný zásah ukončil jedenáctiletou občanskou válku v Sierra Leone a podpořil zdejší demokraticky zvolenou vládu (Renton 2010). Tato chudá země se potýkala převážně s nemocemi a vysokou úmrtností matek. Dnes se tento problém snaží řešit DfID společně s tamější vládou, kdy se snaží zavést přístup k základním zdravotním službám pro všechny. Právě tento úspěch utvrdil Tonyho Blaira v přesvědčení, že jeho zahraniční politika postupuje správným směrem. V témže roce vydali Labouristé druhou bílou knihu, která stanovovala, jak by rozvojové politiky mohly využívat globalizaci ve svůj prospěch a to především otevřeným mezinárodním obchodním systémem založeným na pravidlech, jež osloví multilaterální rozvojové agentury a sníží obchodní překážky (Cumming 2001).

Jasným důkazem o zaměření se Británie a její vlády na snížení chudoby v rozvojových zemích je zákon o mezinárodním rozvoji a spolupráci z roku 2002 (*International Development Act 2002*), který činí nezákonným využití programu pomoci k jinému účelu, než je omezení chudoby či humanitární pomoc (Plachciak 2013). Dále zde definuje rozvojovou pomoc jako nástroj, který podporuje udržitelný rozvoj v jedné nebo více zemích mimo Spojené království a vede ke zlepšení blahobytu obyvatel. Rozvojová pomoc je dle tohoto zákona poskytována i britským zámořským územím. Zákon také obsahuje poskytnutí humanitární pomoci zemím postiženým katastrofou či zemím nacházejícím se v mimořádné nouzové situaci. Posledním bodem jsou doplňkové pravomoci, kdy může být poskytnuta pomoc za účelem podpory organizací či osob, které šíří povědomí o celosvětové chudobě a o prostředcích, jak chudobu zmírnit (Legislation.gov.uk 2019).

Zákon z roku 2002 nahradil zákon z roku 1980 o rozvoji a spolupráci v zámoří (*Overseas Development and Co-operation Act*), který byl příliš obsáhlý a dával prostor ke spekulacím o užívání finančních prostředků rozvojové pomoci. Zákon 2002 byl přijat za účelem snížení chudoby, jakožto primárního cíle rozvojové pomoci Spojeného království. Měl za úkol omezovat flexibilitu využívání rozvojové pomoci a předejít riziku snížení její účinnosti.

V březnu 2001 rozpoutal poslanec Konzervativní strany Gary Streeter debatu ohledně tohoto zákona, když vyjádřil obavy ze skrytého nebezpečí při vytváření tak úzkého právního rámce, jaký představuje zákon z roku 2002. Začaly se vést diskuze o tom, co přijetí tohoto zákona znamená pro práci a financování související s budováním demokracie a podporou řádné správy věcí veřejných (McAuslan 2003).

Útoky z 11. září jen utvrdily přesvědčení premiéra, jak důležité je se zabývat zahraniční politikou a soustředit se na válku proti terorismu. Během svého druhého funkčního období se Afrika stávala Blairovou stále větší prioritou, jak uvedl ve svém proslovu na konferenci Labouristů v říjnu 2001: „*Afrika je jizvou svědomí světa. Ale pokud se na ní svět jako komunita zaměří, mohli bychom ji uzdravit. A pokud to neuděláme, stane se hlubší a zlostnější*“ (T. Blair cit. dle The Guardian 2001). Můžeme tedy říct, že premiér považoval rozvojovou politiku za morální povinnost vůči chudému, utlačovanému lidu, který žije v bídě a krutovládě autoritářských či diktátorských vládců. Tony Blair věděl, že není v silách jednotlivých států poskytnout tolik rozvojové pomoci, která by stabilizovala chudé země, a proto zdůrazňoval potřebu mezinárodní spolupráce.

V únoru 2004 se zasloužil o založení mezinárodní Komise pro Afriku (*Commission for Africa*), která měla zkoumat situaci v Africe a politiky vůči tomuto kontinentu. O rok později tato komise sepsala zhruba 90 doporučení, která předložila na summitu G8 v Gleneangles ve Skotsku. Bylo slíbeno splnění několika desítek slibů, z nich například lze zmínit 100% zrušení dluhu v 19 zemích; založení Centrálního fondu OSN pro mimořádné události (CERF); zdvojnásobení předchozí úrovně podpory základního vzdělávání, odstranění školních poplatků a zintenzivnění úsilí o zvýšení gramotnosti žen; antiretrovirovou

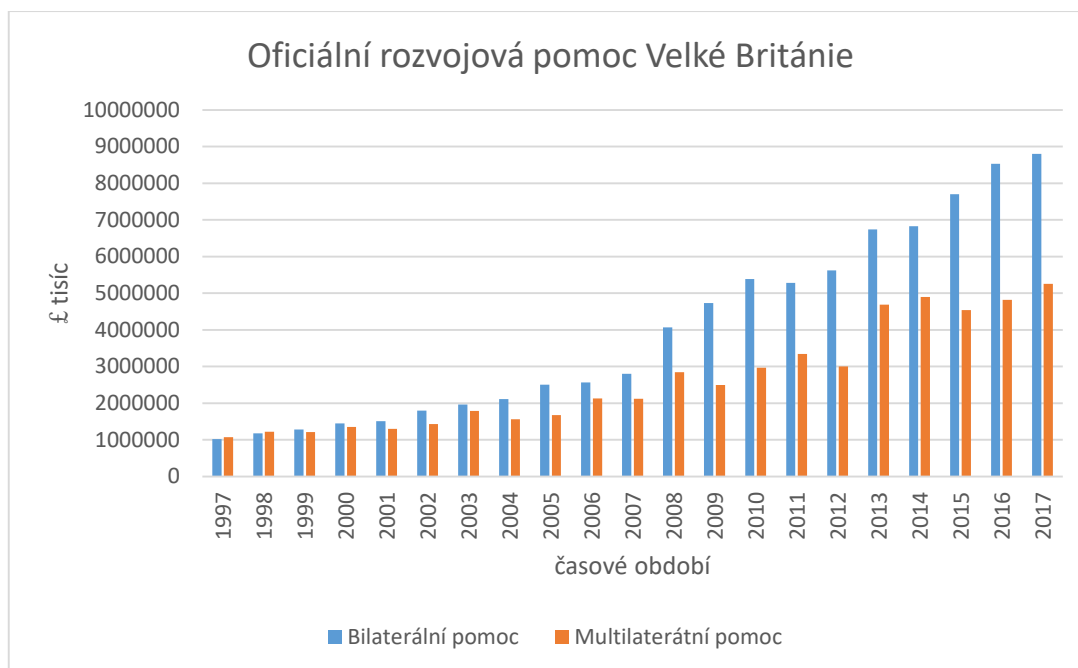
léčbu HIV/AIDS pro dva miliony Afričanů; imunizační programy, které by zastavily přenos dětské obrny; vyškolení 20 000 dalších afrických mírových jednotek; zpřísnění kontrol obchodu s ručními zbraněmi; úzká spolupráce s Africkou unií a Novým partnerstvím pro africký rozvoj (NEPAD), aby se africké vlády více zodpovídaly lidu; aby naléhaly na bohaté státy k ratifikaci Úmluvy OSN o korupci atd. (Commision for Africa 2013).

V roce 2006 se britská vláda rozhodla vyčlenit více než 4,4 miliardy liber na mezinárodní rozvoj a humanitární pomoc. Z této částky bylo 57 % individuálně rozděleno do jednotlivých chudých zemí, 38 % bylo distribuováno mezinárodním nevládním organizacím a zbývající část podpory byla plánována na pokrytí nákladů na projekty. Mezi hlavní příjemce patřila Ghana, Mosambik, Rwanda, Tanzanie a Uganda.

V červnu roku 2007 oznámil Tony Blair svou rezignaci na post předsedy Labouristické strany. Důvodem byla válka v Iráku, do které premiér Velkou Británií zapojil a která vyvolala masové protesty obyvatel. Po své rezignaci se od politické kariéry neoprostil, jelikož byl v témže roce jmenován USA, EU, Ruskem a OSN zvláštním velvyslancem na Blízkém východě. Tuto funkci, jež má na starosti zprostředkování izraelsko-palestinského mírového procesu, Blair zastával až do roku 2015 (Beckett 2015).

V roce 2008 založil společnost Africa Governance Initiative (AGI), která není součástí oficiální rozvojové pomoci Velké Británie. Tato organizace podporuje efektivní řízení v afrických zemích, které se snaží docílit klidnější, stabilnější a prosperující země. O dosažení tohoto cíle usiluje organizace tím, že spolupracuje s veřejnými činiteli na zdokonalení svých politik, strategií a schopností ovlivňovat změny v rámci svých zemí. Tato organizace podporuje účinnou veřejnou správu vládních a veřejných služeb s cílem zmírnit chudobu. AGI je zaměřena na spolupráci s Libérií, Sierra Leone, Guineou, Nigérií, Etiopií, Rwandou a Keňou (Africa Governance 2019). Současně se AGI spolu s dalšími iniciativami založenými Blairem spojily do sjednocené neziskové entity s názvem Tony Blair Institute for Global Change.

Graf č. 1: Oficiální rozvojová pomoc Velké Británie

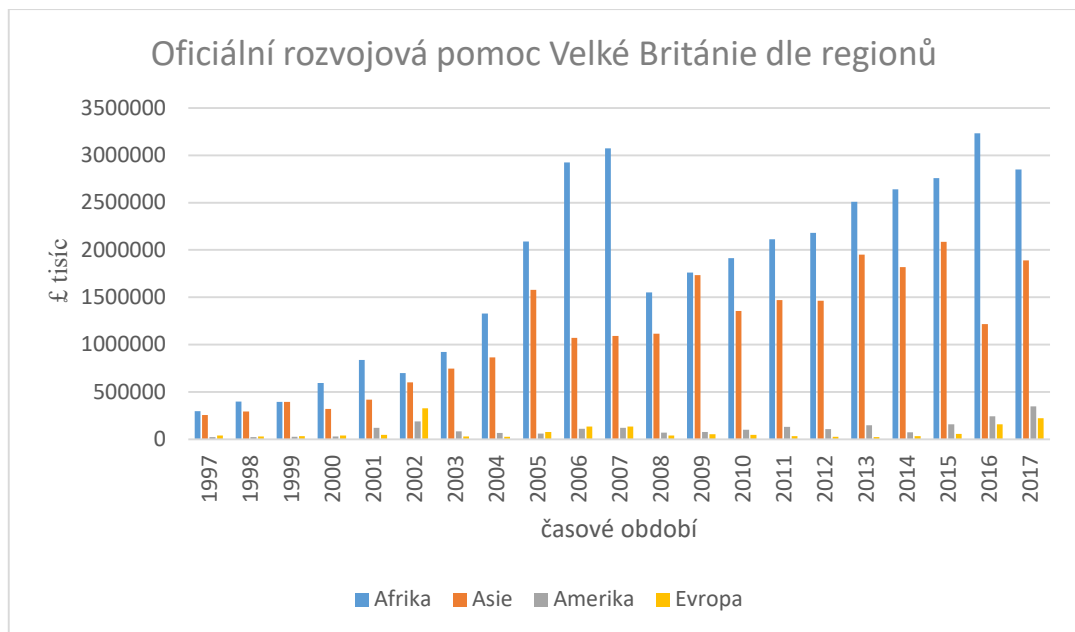

DfID (2018). Annual Reports. 2018 (<https://www.gov.uk/government/collections/dfid-annual-report-2011-2012#documents>, 18. 3. 2019). *Zpracováno autorem.*

Ve výše zobrazeném grafu můžeme vidět objem rozvojové pomoci Velké Británie dělený na bilaterální a multilaterální pomoc. Bilaterální neboli dvoustranná pomoc je taková pomoc, jež poskytuje dárce přímo druhé zemi. Multilaterální neboli mnohostranná pomoc je poskytována prostřednictvím mezinárodních organizací.

Následující graf znázorňuje výši objemu rozvojové pomoci Velké Británie dle regionů v období 20 let. Můžeme vidět, že nejvíce prostředků plynulo do afrických zemí, přičemž v roce 2007 a 2016 hodnota rozvojové pomoci dosahovala přes 3 000 000 liber.

Graf č. 2: Oficiální rozvojová pomoc Velké Británie dle regionů

DfID (2006). Statistics on International Development 2001/02–2005/06. *DfID*. Říjen 2006 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67816/sid06-full.pdf, 28. 2. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2011). Statistics on International Development 2006/07 – 2010/11. *DfID*. Říjen 2011 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/197477/SID-2011.pdf, 28. 2. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2018). Statistics on International Development: Final UK Aid Spend 2017. *DfID*. 29. 12. 2018 (<https://www.gov.uk/government/statistics/statistics-on-international-development-final-uk-aid-spend-2017>, 19. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

2.1 Ministerstvo zahraničí Velké Británie (*Foreign & Commonwealth Office*)

Tento úřad, odpovědný za ochranu a podporu britských zájmů po celém světě, byl založen v roce 1968 sloučením ministerstva zahraničí a kanceláře Commonwealthu (Smith 2018). Je odpovědný za zachování národní bezpečnosti Spojeného království, za obranu proti terorismu a šíření zbraní, dále za budování prosperity, zvýšení vývozu a investic, otevírání nových trhů, zajištění přístupu ke zdrojům a podporu udržitelného celosvětového růstu a v neposlední řadě je odpovědný za činnost Ministerstva pro mezinárodní rozvoj.

Ministerstvo má vlastní rozpočet, prostřednictvím kterého podporuje politické priority Velké Británie. Mezi tyto přednosti spadá financování oficiální rozvojové pomoci a dalších programů, organizací a projektů, které se jakkoliv snaží přispět k hospodářskému rozvoji a prosperitě rozvojových zemí. Toto financování umožňuje reagovat na měnící se mezinárodní situace a maximalizovat finanční prostředky od mezinárodních partnerů a soukromého sektoru (Smith 2018).

Po nástupu Labouristické strany k moci bylo Ministerstvo zahraničí (FCO) povinno podstoupit rozsáhlou reformu. Jednalo se například o škrty v rozpočtu Ministerstva a o řadu vládních reforem náborových postupů. Výraznou změnou bylo přesunutí agendy rozvojové pomoci od FCO do rukou Ministerstva pro mezinárodní rozvoj. Dále se nový ministr zahraničních věcí Robin Cook snažil vytvořit dlouhodobou strategii pro britskou zahraniční politiku a samotné FCO (Hall 2013).

FCO Velké Británie dále hraje důležitou roli při poskytování programů a projektů financovaných dvěma hlavními vládními fondy, jež podporují vládní strategii národní bezpečnosti a to: Fond pro konflikt, stabilitu a bezpečnost (*Conflict, Stability and Security Fund*) založený v roce 2015, a Fond prosperity (*Prosperity Fund*) založený 2016 (GOV.UK 2019c).

Prostřednictvím části svého základního rozpočtu se FCO snaží dosáhnout udržitelného globálního růstu, podporuje lidská práva, napomáhá vypořádání se se změnami klimatu a předcházení konfliktům. Přiblížit se k takovému ideálu se FCO snaží prostřednictvím čtyř cílů: posílení globálního míru, bezpečnosti a správy věcí

veřejných, posílení odolnosti a reakce na krize, prosazování globální prosperity a řešení extrémní chudoby a pomoci nejzranitelnějším. DfID i FCO společně jmenují ředitele pro konkrétní oblasti, kteří jsou zodpovědní za rozvojovou pomoc. Pro Afriku byla roku 2018 jmenována Harriet Baldwin, pod jejímž vedením Velká Británie podporuje komplexní přístup k posílení partnerství s africkými zeměmi. V roce 2018 otevřela Británie pobočky pro rozvoj v Lesothu, Mauretánii a Čadu. Ředitelka se zaměřuje na tvorbu pracovních pozic, jelikož podle ní představují nejdůležitější bod pro růst ekonomik afrických zemí, a nakonec oproštění se od závislosti na zahraniční pomoci (Baldwin 2018). Pod jejím vedením byl spuštěn program SheTrades Commonwealth ve spolupráci s Mezinárodním obchodním centrem, který posiluje úlohu žen v mezinárodním obchodě v Keni, Ghaně a Nigérii (Baldwin 2018). Další prioritou Harriet Baldwin je posilování vazeb mezi britskými a africkými bankami.

Na počátku roku 2019 oznámila ředitelka zvýšení investic pro Afriku v rámci podpisu strategického partnerství s Africkou unií. Investice ve výši 30 milionů liber se týkají projektů zaměřených na prosperitu a bezpečnost (Baldwin 2019). To znamená, že finance budou využity k výcviku mírových sil v Keni, podpoře svobodných a spravedlivých voleb a k podpoře další fáze jednání o Africké zóně volného obchodu.

2.2 Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (*Department for International Development*)

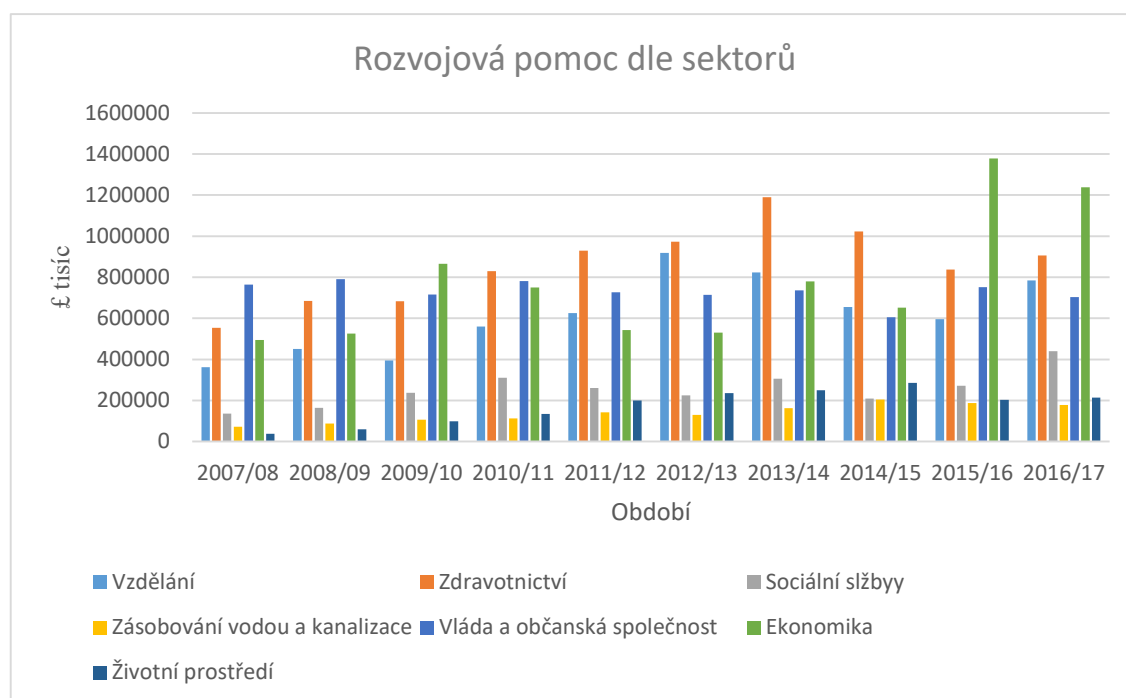
Toto vládní oddělení Velké Británie odpovědné za správu zahraniční pomoci s hlavním sídlem v Londýně vzniklo roku 1997 pod vedením nově zvoleného premiéra Tonyho Blaira. DfID má vlastní nezávislý rozpočet a je vedené ministrem zahraničních věcí. Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj má své kořeny již v 60. letech, kdy tehdejší Labouristická vláda založila Ministerstvo pro zámořský rozvoj (*Ministry of Overseas Development*), jež kombinovalo funkci odboru technické spolupráce zámořských politik v oblasti zahraničních vztahů, vztahů s Commonwealthem, koloniálních úřadů a dalších vládních útvarů. V době konzervativní vlády v 70. letech 20. století bylo toto ministerstvo začleněno do ministerstva zahraničí a přejmenováno na Správu zahraničního rozvoje

(*Overseas Development Administration*). Přesto mohla Správa v rámci rozvojové pomoci jednat relativně samostatně. Když se roku 1974 dostali k vládě Labouristé, oznámili, že Ministerstvo pro zámořský rozvoj bude znovu samostatné oddělení s vlastním ministrem, a o rok později byly pravomoci ministra pro zámořský rozvoj formálně převedeny na ministra zahraničí. Po volbě Konzervativců v roce 1979 bylo ministerstvo opět převedeno na ministerstvo zahraničí jakožto speciální křídlo zvané Správa zámořského rozvoje. Správa zahraničního rozvoje byla zastupována zahraniční tajemnicí, zatímco ministr zámořského rozvoje zastával funkci ministra zahraničních věcí. V 80. letech se část operací přesunula do Skotska s cílem vytvořit zde pracovní místa a toto oddělení bylo samostatné znovu až od roku 1997 (Killick 2005).

DfID řeší globální problémy jako například extrémní chudobu, masovou migraci, konflikty a s tím spojené hrozby pro civilní obyvatelstvo. Ministerstvo se snaží vytvářet bezpečnější, zdravější a prosperující svět pro lidi v rozvojových zemích i ve Velké Británii prostřednictvím plnění mezinárodních závazků Spojeného království k dosažení globálních cílů OSN, zvyšováním efektivity britské pomoci větší transparentností, zacílením britské rozvojové politiky na ekonomický růst, zlepšením soudržnosti a výkonu rozvojové politiky v nestabilních a konfliktních zemích, zlepšením života dívek a žen prostřednictvím lepšího vzdělávání, předcházením násilí páchaného na dětech a ženách v rozvojovém světě, a podporou prevence klimatických změn (GOV. UK 2019a)

Dle níže přiloženého grafu můžeme vidět objem rozvojové pomoci DfID do konkrétních sektorů v období 2007–2017, tedy od roku, kdy z funkce premiéra odstoupil Tony Blair. Dle informací můžeme sledovat růst prostředků do všech zmíněných sektorů.

Graf č. 3: Objem rozvojové pomoci DfID do konkrétních sektorů

DfID (2012). Statistics on International Development 2007/08-2011/12. *DfID*. Říjen 2012 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67317/SID-2012.pdf, 1. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2018). Statistics on International Development 2016 to 2017: GPEX tables. *DfID*. 5. 4. 2018 (<https://www.gov.uk/government/statistics/statistics-on-international-development-2016-to-2017-gpex-tables>, 24. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

Dále se DfID řídí Zákonem o mezinárodním rozvoji z roku 2002, který objasňuje účel výdajů rozvojové pomoci a Zákonem o mezinárodním rozvoji z roku 2006, jež definuje správu a transparentnost, které probíhá prostřednictvím výročních zpráv.

Tab. č. 1: Přehled zákonů, přijatých v období 1994–2017, týkajících se rozvojové pomoci

Commonwealth Development Corporation Act 2017	2017 c. 5	UK Public General Acts
International Development (Official Development Assistance Target) Act 2015	2015 c. 12	UK Public General Acts
International Development (Gender Equality) Act 2014	2014 c. 9	UK Public General Acts
Local Democracy, Economic Development and Construction Act 2009	2009 c. 20	UK Public General Acts
International Development (Reporting and Transparency) Act 2006	2006 c. 31	UK Public General Acts
Industrial Development (Financial Assistance) Act 2003 (repealed)	2003 c. 11	UK Public General Acts
London Development Agency Act 2003	2003 c. i	UK Local Acts
International Development Act 2002	2002 c. 1	UK Public General Acts
Industrial Development Act (Northern Ireland) 2002	2002 c. 1	Acts of the Northern Ireland Assembly
Commonwealth Development Corporation Act 1999	1999 c. 20	UK Public General Acts
Regional Development Agencies Act 1998	1998 c. 45	UK Public General Acts
Welsh Development Agency Acts 1997	1997 c. 37	UK Public General Acts
Commonwealth Development Corporation Act 1996 (repealed 8. 12. 1999)	1996 c. 28	UK Public General Acts
Commonwealth Development Corporation Act 1995 (repealed 8. 12. 1999)	1995 c. 9	UK Public General Acts
London Docklands Development Corporation Act 1994	1994 c. xiii	UK Local Acts

Legislation.gov.uk (2019). List of Development Acts. 2019

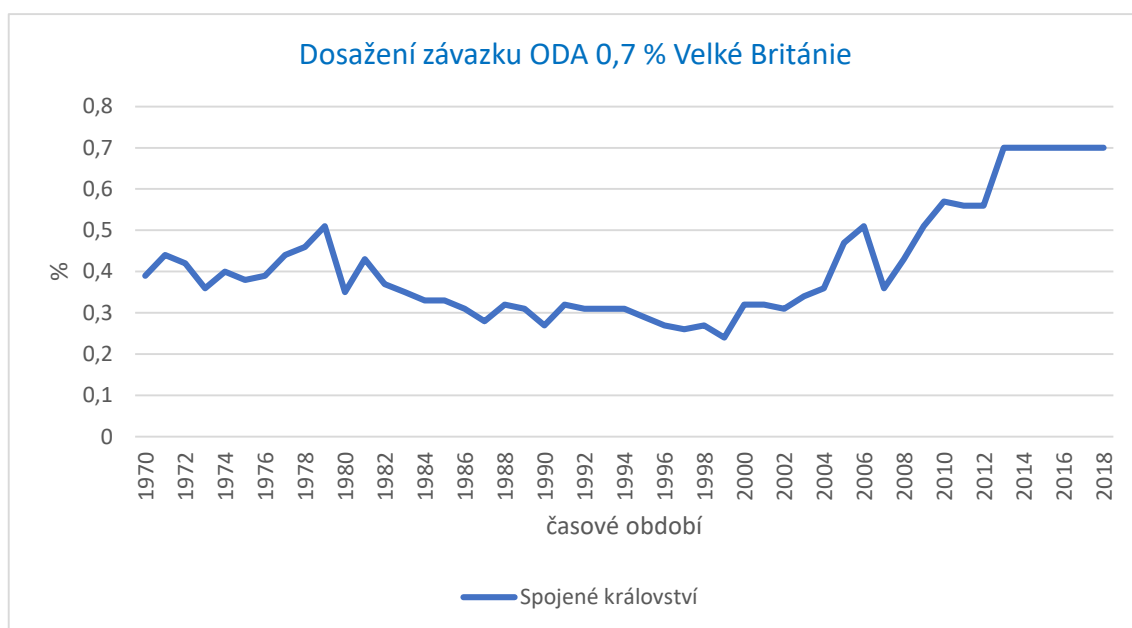
(<https://www.legislation.gov.uk/all?title=development%20act>, 21. 3. 2019). *Zpracováno autorem.*

Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj také financuje malé a středně velké organizace sídlící ve Spojeném království, které bojují proti celosvětové chudobě. Dále zveřejňuje případové studie, které poskytují praktické příklady rozvojové politiky DfID (GOV.UK 2019a).

Země, ve kterých toto ministerstvo pracuje, jsou většinou nestabilní a neschopné samy vyřešit problémy týkající se nedemokratické vlády, vnitrostátního nebo mezistátního konfliktu, hladomoru, chudoby, civilizačních chorob a omezeného přístupu k pitné vodě či hygieně. Jsou to země Afriky, Asie a Středního východu, z nichž mnohé jsou slabé nebo ohrožené nestabilními sousedy. Dále má DfID regionální programy v Africe, Asii a Karibiku a rozvojové vztahy se třemi závislými zámořskými územími, tedy ostrovem Svatá Helena, Pitcairnskými ostrovy a Montserratem (GOV.UK 2019a).

V roce 1970 OSN stanovilo, že země by měly přispívat 0,7 % z HDP jakožto zahraniční pomoc. Dle níže přiloženého grafu můžeme vidět výrazný vzestup křivky v roce 2005 a 2006, což bylo způsobeno rostoucím odhodláním Velké Británie jakožto člena G8 dosáhnout závazku 0,7 % po summitu v Gleneangles 2005 (Anderson 2015).

Graf č. 4: Dosažení závazku ODA 0,7 % Velké Británie

LEGISLATION. GOV. UK (2019). Development Acts 1994–2017. *Legislation.gov.uk*. 2019 (<http://www.legislation.gov.uk/all?title=development%20act>, 1. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

V roce 2007, kdy Tony Blair odstoupil z funkce premiéra, se projevil výrazný pokles plnění závazku ODA 0,7 %. Tohoto cíle Velká Británie poprvé dosáhla v roce 2013, kdy poskytla zahraniční pomoc ve výši 11,4 miliard liber, což je 0,72 % (Anderson 2015). O rok později zakotvilo Spojené království tento závazek do zákona, čímž se stalo první zemí G8, která splňuje 45letý cíl OSN v oblasti výdajů.

Velká Británie plní závazek 0,7 % HDP již sedmým rokem a zastává názor, že je důležité řešit globální problémy jako je migrace, terorismus, pandemie nemocí a klimatické změny nejen jakožto závazek chudým rozvojovým zemím, ale i jako prevenci a zvyšování bezpečnosti Spojeného království. V roce 2018 představil ministr obchodu George Hollingbery plán investic do afrických zemí. Ty jsou pro Velkou Británii obrovskou příležitostí díky své rychle rostoucí populaci, která má do roku 2050 vytvořit čtvrtinu světových spotřebitelů (GOV.UK 2018a). V roce 2015 putoval do Afriky, jakožto jediného regionu, největší podíl oficiální rozvojové pomoci Velké Británie, kdy se jednalo o 56,9 % (DfID 2016).

3 Projekty

K dosažení vytyčených cílů rozvojové politiky Velké Británie je důležité podporovat projekty, jež jakoukoliv cestou přispívají k ekonomickému posílení rozvojových zemí. Nejdříve se budu věnovat The Private Infrastructure Development Group a InfraCo Africa, což jsou dva největší poskytovatelé zahraniční pomoci do rozvoje infrastruktury nejchudších států světa (Great Britain: Parliament: House of Commons: International Development Committee 2011). Dále se zaměřím na UK Aid Direct a UK Aid Match, velmi důležité součásti Ministerstva pro mezinárodní rozvoj, které se zabývají financováním projektů pro snížení chudoby afrických zemí a názorem Britů na směřování rozvojové pomoci. Nakonec popíši důležitou součást UK Aid Direct, tedy Fond pro malé charity (*Small Charities Challenge Fund*), který poskytuje granty malým neziskovým organizacím.

3.1 The Private Infrastructure Development Group a InfraCo Africa

Vizí The Private Infrastructure Development neboli PIDG je lepší poskytování cenově dostupných a udržitelných infrastrukturních služeb v zemích s nízkými příjmy a nestabilních státech s cílem bojovat proti chudobě a pomáhat ekonomikám růst. Financování těchto projektů by mělo být zajišťováno prostřednictvím místních kapitálových a úvěrových trhů, budováním kapacit a odolnosti na zahraničních trzích. Tato organizace byla založena roku 2002 a spolupracuje s dceřinou organizací InfraCo Africa, jež byla založena v roce 2004 a zaměřuje se také na projekty pro šíření odborných znalostí a tvorbu infrastruktury. InfraCo Africa vznikla, aby řídila průkopnické projekty PIDG v afrických zemích (PIDG 2019).

Rozvoj infrastruktury je kapitálově náročný a závisí na přímých zahraničních investicích a na rozvíjejících se trzích. Roční financování infrastruktury v Africe přesahuje 120 miliard dolarů, čehož nelze dosáhnout výhradně veřejným sektorem (InfraCo Africa 2019a). Během patnácti let InfraCo Africa financovala devět projektů, přičemž momentálně vyvíjí nové projekty v oblasti subsaharské Afriky.

Ve venkovských oblastech Tanzanie má pouze 17 % obyvatel přístup k elektřině. Spoléhat se na palivové dřevo brání hospodářskému rozvoji a přispívá k znečištění ovzduší. Spojování venkovských komunit s omezenou národní sítí Tanzanie by mělo trvat několik let, což vyžaduje významné investice (InfraCo Africa 2019b). Jedno slibné řešení spočívá v převážně nevyužitém potenciálu malých vodních elektráren, které lze připojit k místním mini-sítím, jež poskytují napájení přímo domům a podnikům ve vzdálených oblastech. Právě na vodní elektrárny je zaměřen projekt Lilondi Hydro, financovaný InfraCo Africa a organizací Virunga Power.

Nigérie se potýká navzdory silnému hospodářskému růstu s omezenou infrastrukturou a s otázkami bezpečnosti a dodávek paliva. Řada obyvatel nemá přístup k elektřině a spoléhá na petrolej a biomasu. Ve snaze vypořádat se s tímto deficitem zprivatizovala nigerijská vláda energetický sektor a vytvořila prostředí umožňující soukromé investice. Společnost InfraCo spolufinancuje projekt Abiba Solar, který vytvoří pozemní solární elektrárnu v nigerijském státě Kaduna.

V roce 2018 Keňa potvrdila svůj záměr dosáhnout alternativního přístupu k elektřině a rozvíjet tak energetický sektor (InfraCo Africa 2019b). Plánem je zprostředkovat energii i vzdáleným venkovským oblastem nebo nedostatečně obsluhovaným příměstským lokalitám. Tento cíl bude dosažen využitím solárního potenciálu. Společnost InfraCo Africa spolupracuje s organizací Gigawatt Global Ltd na vývoji fotovoltaického projektu v keňském kraji Kwale, který patří mezi nejchudší v zemi, přičemž elektřinu zde používá jen 11 % obyvatel (InfraCo Africa 2019b). Zároveň bude tento projekt uplatněn v Naroku, severně od rezervace Massai Mara, což přinese nové pracovní příležitosti (InfraCo Africa 2019b).

3.2 UK Aid Direct

UK Aid Direct je hlavní centrální mechanismus financování DfID pro malé a středně velké organizace občanské společnosti se sídlem ve Velké Británii i v zámorí, které pracují na dosažení globálních cílů. Tento program, dříve

známý jako Globální fond pro boj proti chudobě (GPAF), byl znovu obnoven v roce 2014 jako součást britské zahraniční pomoci. Od roku 2010 bylo prostřednictvím UK Aid Direct uděleno 207 grantů ve 36 zemích. UK Aid Direct podporuje organizace občanské společnosti působící v Africe, jižní Asii, východní Asii a Americe.

Příspěvek společnosti se zaměřuje na pomoc nejvíce zranitelným a marginalizovaným skupinám obyvatel, zejména dívkám a ženám. Priority programu UK Aid Direct odrážejí širší strategické cíle Ministerstva pro mezinárodní rozvoj: posílení globálního míru, bezpečnosti a správy věcí veřejných, posílení odolnosti a reakce na krizi, prosazování globální prosperity a řešení extrémní chudoby. Konkrétněji se program zaměřuje na přístupy, které pomáhají rozvíjet a využívat partnerství s cílem podporovat větší odpovědnost, demonstrovat partnerství s mládeží, posílit schopnost stávajících a nových aktérů, zlepšit přístup, nabídku a kvalitu základních služeb, ukázat pozitivní změny v chování cílových skupin v důsledku intervencí, poukázat na možnosti pro posílení ekonomiky prostřednictvím vytváření pracovních míst, zlepšit přístup na trh, posílit reakci na konflikt a krizi na místní úrovni s cílem zlepšit odolnost v nestabilních a konfliktně postižených státech.

3.3 UK Aid Match

UK Aid Match je také program založený DfID, který sdružuje veřejné dary na charitativní projekty, jež se snaží dosáhnout snížení chudoby v rozvojových zemích. Během pěti let podpořilo UK Aid Match 42 britských organizací ve 27 rozvojových zemích (UK Aid Match 2019). Aby tento program poskytl podporu, musí žadatelé splňovat určité požadavky jako například být neziskovou organizací se sídlem ve Velké Británii s cílem snížit chudobu, plánovat projekty v jedné nebo více z 50 nejchudších zemí dle indexu lidského rozvoje OSN a prokázat, že finance nejsou nijak zneužité. Program současně preferuje organizace zaměřené na pomoc lidem se zdravotním postižením či špatným zdravotním stavem, na posilování postavení žen, vzdělávání dívek a na redukci plastů v oceánu. UK Aid Match se zaměřuje na pomoc nejchudším

zemím, přičemž většina z nich jsou země africké. Současně program podpořil 20 projektů pro Keňu, dva pro Nigérii a pět pro Tanzanii (UK Aid Match 2019).

Tento program je vnímán jakožto příležitost pro britskou veřejnost získat povědomí o mezinárodním rozvoji a možnost nejen dozvědět se, jak je s britskou rozvojovou pomocí nakládáno, ale lidé mají dokonce šanci vyjádřit svůj názor ohledně směřování britské pomoci. UK Aid Match je specifický tým, že za každou libru, kterou lidé darují, získá program stejný obnos z rozpočtu britské vlády.

3.4 Fond pro malé charity (*Small Charities Challenge Fund*)

Tento centrálně spravovaný fond oddělení DfID slouží malým neziskovým organizacím založeným ve Velké Británii. Poskytuje granty po dobu dvou let organizacím s ročním příjmem 250 000 liber nebo méně, které pracují v rozvojových zemích se snahou snížit chudobu a dosáhnout globálních cílů. Fond pro malé charity neboli SCCF je součástí fondu UK Aid Direct. Cílem programu je maximálně využít schopnosti, dovednosti, kontakty i odborné znalosti všech, kteří se jakkoliv podílejí na charitativních akcích. Financování znamená užší spolupráci s menšími charitami, které mají schopnosti identifikovat potřeby, budovat vztahy s místními obyvateli a řešit specifické problémy na místní úrovni. SCCF společně s UK Aid Direct financoval v období od října 2014 do prosince 2017 přes 147 projektů ve finanční výši 30 750 978 liber v 31 zemích (UK AID DIRECT 2019). Současně SCCF podporuje 28 projektů, přičemž 22 je zaměřených na pomoc africkým zemím (GOV.UK 2019b). Dále se v následujících kapitolách budu zabývat projekty financované skrze SCCF, které se soustředí na tři konkrétní země tedy na Tanzanii, Nigérii a Keňu.

4 Nigérie

Nigérie je nejlidnatější zemí Afriky s druhou největší ekonomikou v Africe. Žije zde více než 370 etnických skupin, přičemž 70 % populace tvoří tři největší - Fulbové, Jorubové a Ibové (Come to Nigeria 2019). Každá tato etnická skupina vyznává jiné náboženství, což činí z Nigérie nábožensky rozmanitou zemi.

V průběhu 25 let se v ekonomice této země událo mnoho změn. Přestože Nigérie vlastní desáté největší zásoby ropy a deváté největší zásoby zemního plynu na světě, v roce 2014 se ukázalo, že za poslední tři roky klesla produkce ropy a petrochemický průmysl tvoří menší část ekonomiky, tedy 14 %, než se původně předpokládalo, tedy 35 % (Inter Nations 2019). Sektor služeb tvoří 52 % HDP státu, což představuje nárůst oproti 29 % před reorganizací. Odvětví ropy a zemního plynu však stále představuje 95 % vývozu Nigérie a přesto jen 10 % pracovní síly (Inter Nations 2019). Velkou změnou je, že tam, kde dříve v zemědělství pracovalo 70 % obyvatel, dnes pracuje pouhých 30 % (Inter Nations 2019). Bohužel, mnoho pěstovaných produktů je namísto pro domácí spotřebu určeno pro vývoz a zemědělská infrastruktura je kvůli petrochemickému průmyslu zanedbávána. Důsledkem je, že mnoho běžných potravin se do Nigérie dováží, což způsobuje, že si je velký počet tamějších obyvatel nemůže dovolit, a proto je zde vysoká míra chudoby.

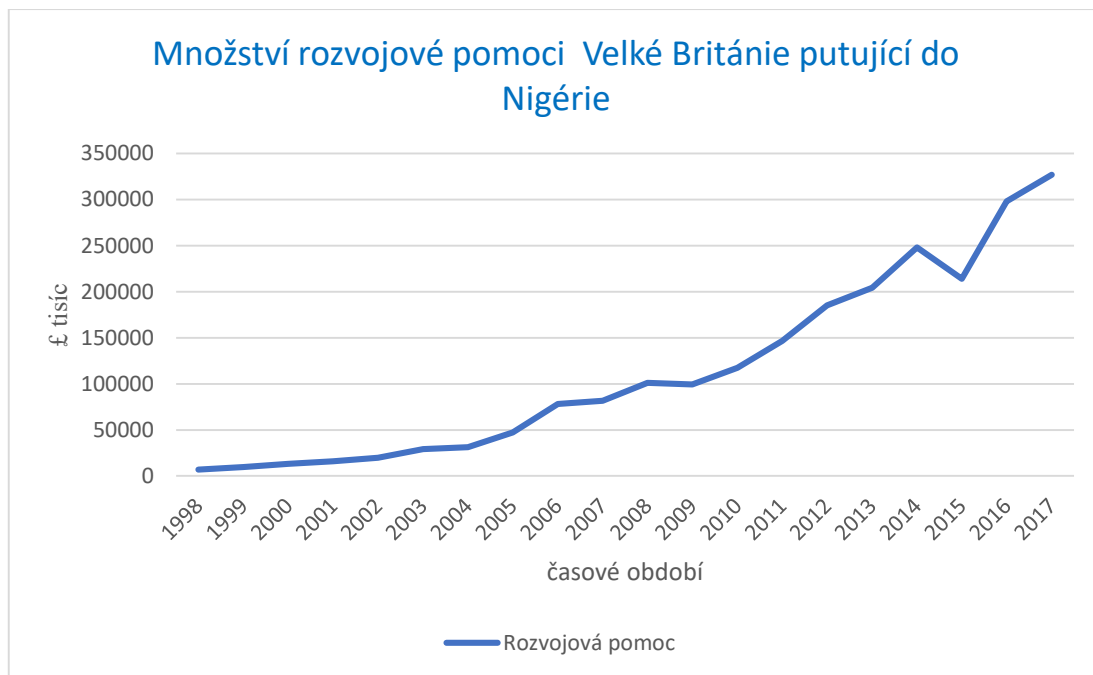
Nigérie a Egypt jsou jediné africké země na seznamu 3G, neboli Generátory globálního růstu (*Global Growth Generators*), což znamená, že z důvodu velkého růstového potenciálu jsou tyto země označeny za místa atraktivní pro investice (BBC 2015). Očekává se, že díky růstu HDP Nigérie, může být tato země modelem hospodářského rozvoje pro ostatní rozvojové státy a také bude mít větší vyjednávací sílu v mezinárodním systému (BBC 2015). Nigérie je proto velmi důležitá pro Velkou Británii z hlediska významného obchodního i investičního partnera. Pokud jde o rozvoj Nigérie, potýká se s několika problémy. Zemi postihl v 90. letech konflikt v oblasti bohaté na ropu, je zde vysoká míra korupce a násilné islamistické povstání na severovýchodě, které způsobuje humanitární krizi. Navzdory bohatství této země žije asi 1/3

tamějších obyvatel v chudobě. Velká Británie se snaží Nigérii pomáhat tím, že poskytuje rozvojovou pomoc, ale i zemědělskou podporu, aby byli lidé schopni pěstovat vlastní potraviny. Británie zprostředkovává vzdělání dětem, aby podporovala ekonomický růst země z dlouhodobého hlediska. Dále se snaží zlepšit zdravotnické služby, zvýšit přístup k čisté vodě a hygieně a v neposlední řadě poskytuje odborné poradenství a investice do infrastruktury, což vytváří nová pracovní místa.

Jelikož se britská Konzervativní strana vyhýbala konkrétním plánům rozvojové pomoci, Velká Británie se začala o Nigérii více zajímat v roce 1992, kdy navrhovala změny v zemědělském sektoru, které by vedly k jeho zdokonalení a zároveň by snížily potřebu dovozu pšenice (Dendy 1992). Problémem bylo, že prosazování jakýchkoliv změn a boj s korupcí byl ztížen kvůli vojenské diktatuře v zemi, jež trvala až do roku 1999.

DfID poskytuje 74 % oficiální rozvojové pomoci, přičemž zbylý podíl pochází od vládních útvarů a organizací (Braham 2018). V posledních 15 letech vzrostl objem pomoci do Nigérie o 240 milionů liber, což z ní činí ihned po Etiopii druhého největšího příjemce rozvojové pomoci v Africe (Braham 2018). Objem oficiální rozvojové pomoci od roku 1998 do roku 2017 můžeme vidět v níže přiloženém grafu.

Graf č. 5: Množství rozvojové pomoci putující do Nigérie

DfID (2018). Annual Reports. 2018 (<https://www.gov.uk/government/collections/dfid-annual-report-2011-2012#documents>, 18. 3. 2019) *Zpracováno autorem.*

Nově zvolený premiér Tony Blair se 22. září 1997 sešel s hlavou státu Nigérie, generálem Abdulsalami Abubakarem. Blair přislíbil plnou podporu Velké Británie v zavádění demokracie v Nigérii a zajištění bezpečných, demokratických voleb (Ingram 1999). Téhož roku byla nejvíce poskytovanou formou pomoci podpora specifických projektů, které ale příliš nefungovaly na základě partnerství (Foster, Merotto 1997).

Roku 1999 byl zaveden nový rámec pro řízení rozvojové pomoci. Prvním bodem bylo, že rozvojová omezení jsou strukturální a sociální a nemohou být překonána pouze ekonomickou stabilizací a politickou adaptací, ale vyžadují dlouhodobou a holistickou vizi potřeb a řešení. Za druhé, reformu politiky a institucionální rozvoj nelze dovážet. Je třeba spolupracovat s recipientskými zeměmi a vytvořit základ pro reformy, které povedou k udržitelnému rozvoji. Za třetí, úspěšný rozvoj vyžaduje celkové partnerství mezi vládou, místními komunitami, soukromým sektorem, občanskou společností a rozvojovými agenturami. A za čtvrté, rozvojové aktivity musí být řízeny a posuzovány podle výsledků rozvojové pomoci (Maxwell, Conway 2000).

O šest let později se lidé začali ptát, jaká forma pomoci je nejvhodnější pro snížení chudoby a utrpení lidí v Nigérii. DfID chtělo zavést takový systém, aby bylo možné poskytovat nezávislou a nestrannou rozvojovou pomoc i tam, kde vlády nejsou schopny podporu zajistit, a to prostřednictvím nezávislých agentur (Harvey, Lind 2005).

V roce 2009 byla zdůrazňována spolupráce dárců a příjemců rozvojové pomoci, návrhy o kooperaci plynuly z výzkumů Institutu zámořského rozvoje (ODI) o vnímání zúčastněných stran a z konzultací s partnerskými zeměmi, které potvrdily, že větší angažovanost obou stran vede k vyšší úrovni účinnosti rozvojové pomoci (Wathne, Hedger 2009).

Roku 2015 po přezkoumání a hodnocení poskytování rozvojové pomoci se objevily nedostatky ve způsobu podpory. Jednalo se o nadměrné ambice, nedostatek jasných cílů, narušení zavedených, ale neefektivních přístupů a zaměření se na kvantitu spíše než na kvalitu. Byly navrženy nové trendy, které mají tyto nedostatky vyrovnat: zvýšené zaměření se na problémově orientované adaptační přístupy, rostoucí využití analýzy místních ekonomik, rozšíření programů v oblasti bezpečnosti a práva tak, aby zahrnovaly nadnárodní problémy spojené s organizovaným zločinem, obchodem s lidmi a terorismem (Denney, Domingo 2015).

Objem rozvojové pomoci Velké Británie poskytovaný do Nigérie má vzrůstající tendence, až na rok 2015, kdy objem pomoci viditelně klesl. Důvodem bylo, že do té doby byly podporovány projekty, které privatizovaly nigerijský energetický systém, což mělo katastrofální důsledky pro tamější obyvatele (Global Justice 2015). Proto se Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj rozhodlo omezit pomoc, která je využívána na podporu či financování privatizace energetiky nebo jiných veřejných služeb (Global Justice 2015). Současně Ministerstvo mění způsob, jakým podporuje Nigérii, protože se stává budoucím obchodním partnerem pro Spojené království. Vztah založený na rozvojové pomoci se má transformovat do vztahu založeném na hospodářské prosperitě a obchodu (GOV.UK 2018e).

Podle novodobých studií bylo zjištěno, že nejvhodnější formou rozvojové pomoci pro Nigérii je poskytování financí tak, aby bylo dosaženo snížení chudoby a poskytnutí možnosti dlouhodobého a trvalého rozvoje Nigérie (GOV.UK 2018b). Hlavní plán Nigérie pro obnovitelné zdroje energie (*Renewable Energy Master Plan*) udává význam zkoumání potenciálu obnovitelných zdrojů energie. Vznikl proto plán obnovitelné energie, jenž se soustředí na generování solární energie. Projekt vytvoří pozemní solární elektrárnu v nigerijském státě Kaduna. Tato významná investice vznikla prostřednictvím soutěže Acces Co-Development Facility, což je mechanismus finanční podpory navržený společností Acces Power, jež poskytuje místním vývojářům technické znalosti, financování a nové projekty obnovitelné energie. Společnost InfraCo Africa projekt solární elektrárny spolufinancuje ve výši 1,65 milionu dolarů (InfraCo Africa 2019b). Projekt představuje bezpečnostní riziko možného povstání, nicméně společnost InfraCo Africa je i přesto odhodlána prokázat potenciál investice do solární elektrárny.

Programy UK Aid Direct společně s UK Aid Match nejvíce financovaly v Nigérii projekt charity Sightsavers, která se zaměřuje na prevenci ztráty zraku léčbou očních onemocnění, dále na podporu rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a spolupracuje s vládami po celém světě, aby pomohla lidem vypořádat se se slepotou či jiným zrakovým znevýhodněním. V Nigérii tato organizace působí více než 60 let a snaží se bojovat s onemocněním trachom¹. Díky grantu 3 518 854 liber, který získala od UK Aid Direct, může poskytovat kvalifikovanou péči o zrak, jež může předejít slepotě. Dle průzkumu Global Trachoma Mapping je Nigérie na druhém místě jakožto země postižená tímto onemocněním. V roce 2017 dosáhla Sightsavers své miliardté léčby zraku v Nigérii (Sightsavers 2019).

Fond pro malé charity současně udělil grant společnosti Legs4Africa, která se v minulém roce stala partnerem nemocnice Saint Joseph a rehabilitačního centra v Nnewi, v Nigérii. Toto centrum se specializuje na ortopedii, neuro-

¹ Trachom – infekční onemocnění oka a nejčastější světová příčina infekčního oslepnutí (WHO 2018).

fyzioterapii a na rehabilitační medicínu. Legs4Africa poskytuje centru protetické nohy, jež zajistí pacientům bezpečný a pohodlný způsob chůze (Legs4Africa 2019).

Partnerství Velké Británie a Nigérie stojí na dlouhodobých ekonomických vazbách a společných bezpečnostních zájmech. Velká Británie se již několik let snaží snížit závislost Nigérie na ropě a zemním plynu, což může poskytnout větší obchodní i pracovní příležitosti v odvětvích zemědělství, technologie, vzdělávání a finančních služeb. Také se snaží bránit obchodu s lidmi a omezit kriminalitu, jelikož tyto faktory negativně ovlivňují obyvatele Nigérie. Spojené království přispívá k demokratické, prosperující Nigérii s nízkou mírou migrace a násilného extremismu (GOV.UK 2018b). V roce 2017 byla rozvojová pomoc nejvíce zacílena na podporu lidí čelících hladomoru, kdy byla Nigérie podporována tak, aby byla schopná dlouhodobě reagovat na tuto krizi a postupně snižovat potřebu mezinárodní humanitární pomoci (GOV.UK 2018b).

Plánovaný rozpočet rozvojové pomoci pro rok 2019/2020 sahá až ke 220 milionům liber (GOV.UK 2018b), přičemž největší podíl bude poskytnut pro lidský rozvoj.

Tři nejfinancovanější programy v Nigérii pro rok 2018/19 byly North East Nigeria Transition to Development Programme (85,9 milionů liber), Maternal and Newborn Child Health Programme (28 milionů liber) a Sanitation, Hygiene & Water in Nigeria, Fáze 2 (21,1 milionů liber). Všechny tyto programy jsou financované DfID (GOV.UK 2018b).

Cílem North East Nigeria Transition to Development Programme je poskytnout účinné základní potřeby zranitelným osobám postiženým krizí na severovýchodě Nigérie. Program zajišťuje humanitární pomoc, ochranu a vzdělávání v nouzových situacích, podporu více sektorů, včetně zdravotních, vodohospodářských opatření, a také umožňuje efektivnější reakce na krizi, včetně posílení vládního plánování, rozpočtování a koordinace (Humanitarian Response 2019).

Maternal and Newborn Child Health Programme je zacílený na tvorbu kvalitní péče pro ženy od těhotenství až po dalších pět let života dítěte. Snaží se snížit úmrtnost matek i dětí. Tento program spolupracuje s místními komunitami, organizacemi i vládou, aby dosáhl těchto cílů a zlepšil život matek, dětí a rodin (MNCH2 2019).

Sanitation, Hygiene & Water in Nigeria, fáze 2 slouží zhruba sedmi milionům tamějších obyvatel k lepšímu přístupu k hygieně a pitné vodě. Snaží se poskytnout přístup k vhodným a bezpečným hygienickým zařízením, vzdělávacím aktivitám a udržitelnému a spolehlivému zásobování vodou. Tento program a jeho cíl přispívá k cílům udržitelného rozvoje (Development Tracker 2019b).

5 Tanzanie

I přesto, že ekonomika Tanzanie vzrostla během 15 let zhruba o 7 % ročně, asi 25 milionů tamějších obyvatel stále žije v chudobě a není zde dostatek pracovních příležitostí (GOV.UK 2018c). Po získání nezávislosti měla tato země zaostalou ekonomiku a velmi omezenou infrastrukturu. Ve snaze dosáhnout rychlého rozvoje bylo znárodněno mnoho bank a finančních a průmyslových center. To přivedlo Tanzanii v 80. letech na pokraj bankrotu. Od roku 1986 byla díky novým politickým programům a podpoře Mezinárodního měnového fondu integrována paralelní ekonomika a vláda se zaměřila na program ekonomické liberalizace a diverzifikace (The Commonwealth 2019).

Ekonomiku tvoří z největší části zemědělství, ale velkou částí přispívá i turismus (CIA 2019), jelikož Tanzanie je hojně navštěvovaná pro své turistické destinace-africkou nejvyšší horu Kilimandžáro a národní park Serengeti. Právě turismus a zemědělství tvoří nespočet nových pracovních příležitostí, což je důležité pro dlouhodobý rozvoj Tanzanie.

Spojené království je největším poskytovatelem přímých zahraničních investic v Tanzanii (GOV.UK 2018c), čímž se snaží posilovat ekonomiku a vytvářet další investiční příležitosti pro britský obchod. Silnější ekonomika zároveň pomůže zvýšit stabilitu, snížit migraci a bezpečnostní rizika. Velká Británie se také snaží snižovat chudobu prostřednictvím zlepšení kvality vzdělávání, poskytnutím přístupu k vodě a hygieně a podporou Tanzanie v boji proti uprchlickým krizím.

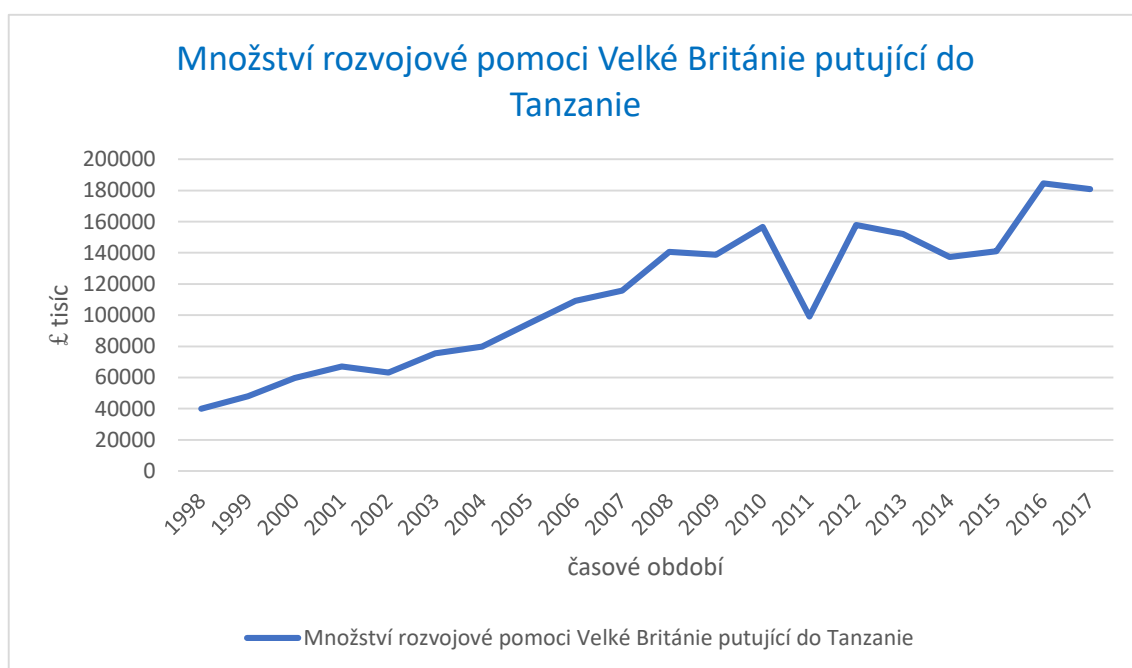
Velká Británie má v Tanzanii několik zájmů. Nejvýznamnějším je, že Tanzanii navštíví každý rok asi 70 000 britských turistů, a dále je zde založeno přes 10 000 britských firem (GOV.UK 2018c).

Konzervativní strana poskytla Tanzanii v letech 1985–1990 rozvojovou pomoc ve výši 20 milionů liber, nicméně konkrétně nebylo uvedeno, do jakých sektorů tento objem putoval (Parliament.uk 1990). Navíc jakýkoliv dovoz financovaný Velkou Británií byl omezen zbožím i službami. Spojené království udávalo, jaký druh a jaké množství zboží a služeb může být poskytnut tak, aby

byla situace výhodnější pro Británii více než pro recipientskou zemi. To je forma protekcionismu, která často snížila skutečnou hodnotu poskytované pomoci a účinně omezila její zvýhodnění. Před nástupem Labouristů byla téměř polovina celkové bilaterální pomoci Velké Británie vázána tímto způsobem (Killick 2005).

V níže přiloženém grafu můžeme vidět měnící se výši objemu rozvojové pomoci poskytované Velkou Británií do Tanzanie.

Graf č. 6: Množství rozvojové pomoci putující do Tanzanie

DfID (2018). Annual Reports. 2018 (<https://www.gov.uk/government/collections/dfid-annual-report-2011-2012#documents>, 26. 3. 2019) *Zpracováno autorem.*

V roce 1992 byla Velká Británie největším poskytovatelem rozvojové pomoci Tanzanii (Voipio, Hoebink 2018). V té době byla nejběžnější formou pomoci projektová podpora, která měla ale dvě velké nevýhody (Voipio, Hoebink 2018). Tanzanie byla odkázaná na specifické postupy dárců, a jelikož poskytovatelé nefinancovali více než počáteční investiční náklady, udržení projektů bylo pro Tanzanii příliš drahé. V polovině 90. let se vztah mezi touto zemí a dárci zhoršil kvůli korupci, špatné hospodářské situaci a evidentnímu nedostatku demokratických procesů v Tanzanii (Voipio, Hoebink 2018).

Když v roce 1997 nastoupil na post premiéra Tony Blair, zavázal se poskytovat větší objem rozvojové pomoci, bez ohledu na obchod či výhody

Británie (Sampson 2001). I přesto dopustil prodej systému vzdušné obrany ve výši 28 milionů liber britskou firmou British Aerospace Tanzanii (Sampson 2001). Vláda byla s Blairem v rozporu, protože tento čin byl naprostým opakem toho, co měla Labouristická strana v programu.

V témže roce přišel Tony Blair s novým přístupem k rozvojové pomoci a forma jejího poskytování se z projektové podpory změnila na sektorové rozvojové programy (zaměřené na rozvoj zdravotnictví, vzdělávání, zemědělství, atd.). Tyto programy byly založené na národních strategiích Tanzanie a byly koordinované dárci (Voipio, Hoebink 2018).

Dále se v roce 1997 Velká Británie soustředila na pomoc Tanzanii vyrovnat se s přílivem uprchlíků z Rwandy a Burundi (Parliament.uk 1997). Labouristé kritizovali snížení rozvojové pomoci Konzervativní stranou a požadovali poskytování většího obnosu, protože migrace obyvatel do Tanzanie nabourává tamější ekonomiku i politiku. V roce 2002, kdy už byl premiérem Tony Blair a zaváděl reformy v oblasti rozvojové politiky, nově vzniklé Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj se zaměřilo na řešení problémů s demokracií v Zanzibaru (Parliament.uk 2002). Dále se DfID zaměřilo na boj s chudobou, což je i současný nejdůležitější cíl.

Roku 2011 výrazně poklesl objem rozvojové pomoci Velké Británie pro Tanzanii, jelikož odmítla legalizovat homosexualitu, což bylo jednou z podmínek premiéra Davida Camerona (Ng'wanakilala 2011). To ovšem nezměnilo postoj Tanzanie, protože homosexualita je zde dodnes nezákonná.

Dnes existuje zhruba 20 koordinačních skupin, které měsíčně dohlížejí, kam je rozvojová pomoc poskytována a zda je forma pomoci vhodná a přispívá k rozvoji Tanzanie. Současná rozvojová pomoc Velké Británie je zároveň spoluprací s vládou Tanzanie, jež je součástí všech koordinačních skupin.

I přes velké množství poskytnuté pomoci, jen její okrajový podíl směřoval do rozvoje venkova, pro chudé obyvatele nebo do projektů základního vzdělávání, zdravotnictví a pitné vody. Většina pomoci byla investována do odvětví nákladní dopravy, průmyslu a energetiky. Zdá se, že v Tanzanii se v současné době uskutečňuje transformace způsobů pomoci: dárci přesouvají

své zdroje z individuálních projektů na programy rozvoje sektorů, založené na národních strategiích Tanzanie a podporované koordinovanými skupinami dárců. Vypadá to, že dárci také podporují institucionální reformy (státní správy, místní správy, fiskálního řízení, demokratizace, boje proti korupci), u nichž se očekává, že budou mít pozitivní dopady na chudé obyvatelstvo (Voipio, Hoebink 2018).

Projekt Lilondi Hydro, financovaný InfraCo Africa společně s organizací Virunga Power, přinese stabilitu i do nejuvzdálenějších oblastí a zároveň podstatně sníží přenosové a distribuční ztráty v Tanzanii. Výstavba závodu pro výrobu elektrárny bude zahájena v roce 2020, přičemž se předpokládá, že o dva roky později bude plně funkční (InfraCo Africa 2019b). Pro úspěch projektu je klíčové rozvíjení vztahů s místními komunitami. Projekt bude spolupracovat s místními církvemi i školami, poskytne pracovní místa a zároveň přístup k cenově dostupné elektřině.

Nejfinancovanějším projektem UK Aid Direct a UK Aid Match v Tanzanii se stal Age International, který obdržel finanční obnos ve výši 3 910 431 liber (UK Aid Match 2019). Tento projekt je zaměřený na pomoc starším lidem v chudých oblastech žít zdravěji, šťastněji a důstojněji. Pomáhá seniorům v případě konfliktu či krize, bojuje proti věkové i genderové diskriminaci, investuje do menších podniků starších lidí, zajišťuje dobrovolníky, kteří navštěvují seniory bez rodiny a snaží se zajistit plnohodnotnou penzi pro co možná největší počet starších lidí (Age International 2019).

Projekt EdUKaid vznikl v důsledku narůstajícího povědomí o extrémní chudobě, kterou rodiny zažívají kvůli nedostatku vzdělání. Je to jediný projekt v Tanzanii financovaný grantem SCCF (GOV.UK 2019b). Byl založen Timem Denchem, který navštívil Tanzanii a rozhodl se zlepšit vzdělávací podmínky místních škol. Zpočátku bylo EdUKaid zaměřené na zpřístupnění vzdělání pro jednotlivé děti, které osiřely kvůli neustále se rozšiřujícímu viru AIDS. Projekt se snažil podporovat místní základní školy založením dobrovolnického programu, kam se přihlašovali lidé z Velké Británie za účelem vyučování anglického jazyka a obecně podpory místních základních škol. Od roku 2009

EdUKaid zrenovovalo 16 základních škol a otevřelo 15 předškolních tříd (EdUKaid 2019a). Také poskytlo vzdělávání pro učitele, které rozvíjí jejich dovednosti a zkušenosti pro poskytování lepšího vzdělávání dětem. V roce 2016 prošel program EdUKaid revizí a zavázal se zaměřit na děti znevýhodněné postoji k pohlaví nebo zdravotním postižením. Dále chce projekt spolupracovat se školami, tvůrci politik a místními obyvateli tak, aby podpora směřovala k dlouhodobě udržitelnému řešení tanních problémů.

Školy v Tanzanii jsou přeplněné a často nevybavené. Také mají problémy s kritickým nedostatkem učitelů. Dalším problémem je přístup ke vzdělávání dívek a k dětem s postižením. Až 40 % dětí musí opustit školu před 10. narozeninami kvůli práci na poli, aby měla rodina dostatek jídla, pouze 3 % dětí získají středoškolské vzdělání a 95 % dětí s postižením nemá možnost chodit do školy (EdUKaid 2019b).

Děti ve věku 4–6 let mají povinnost chodit do školy, ale vláda neposkytuje žádné finanční prostředky školám, ani rodinám. Nyní existuje v Tanzanii 15 předškolních zařízení s kvalifikovanými učiteli, kteří vzdělávají děti prostřednictvím metody Montessori, jež je zaměřená na výuku hrou ((EdUKaid 2019a). Projekt získává finance například prostřednictvím Londýnského maratonu, kdy každý účastník za EdUKaid získá 1 500 liber pro podporu programu v Tanzanii. Dále jsou velkými společnostmi každoročně pořádány charitativní večírky s programem, živou hudbou a dobrovolným příspěvkem na projekt EdUKaid. Během devíti let bylo vybráno více než 125 000 liber, což pomohlo zhruba 14 000 dětem (EdUKaid 2019a).

Plánovaný rozpočet na rok 2019/20 se pohybuje kolem 153 milionů liber (DfiD 2019a). Tři nejfinancovanější projekty jsou Education Programme For Results (21,9 milionů liber), Support to Rural Water Supply, Sanitation & Hygiene in Tanzania (16,9 milionů liber) a Productive Social Safety Net Programme (16,8 milionů liber). Všechny tyto projekty jsou financované DfiD (DfiD 2019a).

Education Programme For Results má na starost zlepšení kvality vzdělávání na základních a středních školách v Tanzanii. Základní strategií tohoto projektu

je diverzifikace růstu a zvýšení produktivity, posílení lidského kapitálu a sociálního začlenění a zajištění účinnosti a odpovědnosti institucí (The World Bank 2017).

Projekt Support to Rural Water Supply, Sanitation & Hygiene in Tanzania slouží ke zlepšení zdravotního, sociálního i ekonomického postavení chudých lidí poskytnutím přístupu k čisté vodě a hygienickým službám ve venkovských oblastech Tanzanie. Tento projekt přispívá k naplnění udržitelných cílů tisíciletí podporou vodní infrastruktury. Výsledkem Support to Rural Water Supply, Sanitation & Hygiene in Tanzania má být udržitelnost vodohospodářských služeb do konce roku 2022 (Development Tracker 2019c).

Productive Social Safety Net Programme podporuje zvyšování bezpečnosti, poskytování převodů hotovosti a veřejných prací. Tento program je zaměřený na zlepšení příležitostí, které mají nejchudší komunity, totiž na zlepšení spotřeby potravin a zvýšení jejich odolnosti vůči klimatickým šokům. DfID také podporuje vládu, aby poskytla komplexnější ustanovení v oblasti sociální ochrany, jež by mohla reagovat na jakékoli budoucí hospodářské, potravinové nebo klimatické šoky (Development Tracker 2018a).

6 Keňa

Keňa je jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v regionu a je pověstná svými průkopnickými inovativními podnikatelskými nápady v oblasti finančních služeb, telekomunikací, digitálních a obnovitelných zdrojů energie.

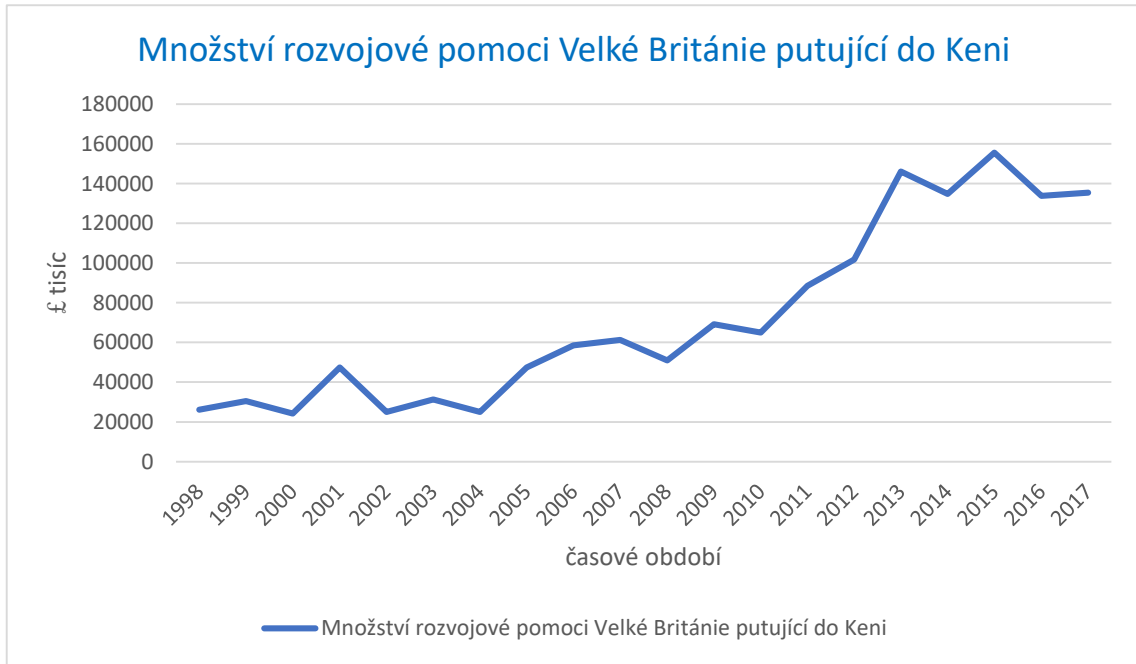
Úspěch Keni v těchto oblastech měl významný dopad na životy milionů lidí v celém regionu, ale i přesto zhruba 16 milionů Keňanů stále žije v chudobě. Zatímco růst Keni je pozitivní, politické, klimatické a bezpečnostní šoky ovlivňují její schopnost růstu a udržují obyvatele v extrémní chudobě. Nerovnost roste: 750 000 mladých lidí ročně vstupuje na trh práce s omezeným počtem pracovních příležitostí. Je třeba udělat více pro řešení sociálních a politických příčin konfliktů a hrozí riziko radikalizace, zejména na severu a podél pobřeží (GOV.UK 2018d). Regionální nestabilita má dopad na vlastní hranice Keni. Tyto problémy ohrožují stabilitu země a její schopnost řešit regionální a sdílené problémy, včetně migrace a terorismu. Rovněž ohrožují globální zájmy Spojeného království, včetně vyhlídek na posílení moderního rozvojového partnerství založeného na společných cílech.

Keňa už několik desítek let představuje významný trh pro britský vývoz. Již v roce 1965 činila rozvojová pomoc Velké Británie do Keni asi 62 milionů liber, z čehož 365 000 liber mělo být považováno za 30ti letou půjčku (Parliament.uk 1965). Ohledně této rozvojové pomoci neexistovaly žádné konkrétnější záznamy o tom, kam přesně putuje. Během 80. let si Velká Británie uvědomovala, že situace v afrických zemích se neustále zhoršuje, proto Labouristé apelovali na vládnoucí Konzervativce, aby zvýšili poskytování rozvojové pomoci (Parliament.uk 1985). Objem poskytované pomoci klesal a Labouristé podávali návrhy na reformy, zejména v oblasti afrického zemědělství tak, aby byli tamější lidé schopni vyprodukovat vlastní potraviny a předcházet tak hladu. Přestože si Konzervativní vláda uvědomovala, že v Keni se během 17 let zdvojnásobí počet obyvatel a bude tedy třeba poskytovat větší objem rozvojové pomoci, byla to právě strana Labouristů, která se neustále dovolávala reforem a zvýšení objemu rozvojové pomoci (Parliament.uk 1985). Po nástupu k moci v roce 1997 tedy zavedli

Labouristé několik reforem v poskytování rozvojové pomoci, přičemž ta nejvýraznější se týkala zvýšení jejího objemu.

Dle níže přiloženého grafu můžeme vidět poskytování rozvojové pomoci Velkou Británií do Keni od roku 1998 do roku 2017.

Graf č. 7: Množství rozvojové pomoci putující do Keni

DfID (2018). Annual Reports. 2018 (<https://www.gov.uk/government/collections/dfid-annual-report-2011-2012#documents>, 27. 3. 2019) *Zpracováno autorem.*

Kolísavý objem pomoci je příčinou střídání se Konzervativní a Labouristické strany, přičemž Konzervativní strana upřednostňovala poskytování pomoci do jiných afrických zemí. Dále můžeme říci, že keňská ekonomika je považována za vysoce nezávislou a význam rozvojové pomoci pro Keňu klesá (Prizzon 2016).

S příchodem Labouristické strany a Ministerstva pro mezinárodní rozvoj přišly reformy nástrojů rozvojové pomoci do Keni. Jednou z reforem bylo poskytování pomoci prostřednictvím financí přímo pro vládu (Riddell 2014). V uplynulých 15 letech je rozvojová pomoc Keni poskytována skrze podporu rozvoje sektorů (GOV.UK 2018d).

Nejfinancovanějším projektem InfraCo Africa v Keni jsou projekty Samburu Solar a Transmara Solar (InfraCo Africa 2019b). Tyto projekty mají za úkol vystavět solární panely tak, aby bylo možné zprostředkovat energii i do

vzdálených a chudých oblastí. Na těchto projektech spolupracuje InfraCo Africa s organizací Gigawatt Global (InfraCo Africa 2019b). Cílem Samburu Solar a Transmara Solar je kromě výstavby alternativního zdroje energie, tudíž menší závislosti na dovozu, ještě poskytnutí pracovních příležitostí. Prostřednictvím těchto projektů by také keňská vláda chtěla dosáhnout Univerzálního přístupu k elektřině (*Universal Electricity Access*) do roku 2022 a dále rozvíjet energetický sektor.

Programy UK Aid Direct a UK Aid Match financovaly v Keni mnoho projektů, přičemž některé z nich dosáhly na grant v hodnotě 5 000 000 liber (UK Aid Match 2019), ale tyto projekty jsou již ukončené, proto se zaměřím na dva současné projekty podporované UK Aid Direct a UK Aid Match. Jsou to projekty organizací Penny Appeal a Child.org, oba zaměřené na vzdělávání žen v Keni, jak plánovat rodičovství, dále podporují ženy v těhotenství i po něm a zabývají se úmrtností matek a novorozenců (UK Aid Match 2019), jelikož Keňa má statisticky nejvyšší úmrtnost matek a novorozenců.

Projekt Zlepšování kvality a přístupu ke zdraví pro matky, novorozence a děti (MNCH) a výživy mezi zranitelnými populacemi v Keni (*Enhancing quality of, and access to, Maternal, Newborn and Child Health (MNCH) and Nutrition Services among vulnerable populations in Kenya*) se snaží zlepšit standard lékařské péče i výživy prostřednictvím spolupráce s keňskými porodními asistentkami a lékaři. Také nabízejí vzdělání a podporu matkám, aby byly schopné zajistit svým dětem nejlepší možný život a to právě skrze předání důležitých zemědělských dovedností, aby mohly ženy pěstovat a prodávat vlastní potraviny za použití zavedených obchodních modelů. Vzdělávání a průběžné školení asistentek má vést k bezpečnějším porodům a k lepší prenatální péči (Penny Appeal 2019).

Druhým projektem je Zvýšení zdravotní gramotnosti, soběstačnosti a vzájemné podpory pro 5700 chudých žen žijících na venkově v Igembe Central sub-county v Meru, Keňa (*Increasing health literacy, self-efficacy and peer support for 5700 rural poor pregnant women living in Igembe Central sub-county in Meru, Kenya*), který je zaměřený na komunitní rozvoj. Lidé, kteří

jsou součástí projektu, se snaží stát odborníky na navrhování inovačních programů, vybudovat datovou síť, skrze kterou bude umožněno lidem v Keni spouštět vlastní programy, sdílet všechna svá data, znalosti a modely a všechno financovat ze stavebních podniků (Child.org 2019). To všechno má přispět ke zlepšení kvality života těhotných žen i dětí žijících v chudých oblastech Keni. Prostřednictvím UK Aid se každá finanční podpora poskytnutá Child.org zdvojnásobí (Child.org 2019).

Dva současné projekty Fondu pro malé charity jsou Zlepšení přístupu k účinným zdravotním službám pro matky a děti v Kericho County v Keni (*Improving access to effective maternal and child health services in Kericho County, Kenya*) organizace Friends of Kipkelion Charitable Trust a projekt Centrum recyklace komunitního odpadu, Kwa-Muhia, Keňa - Odpadová pomoc pro Spojené království a environmentální skupina Kwa-Muhia (*Community Waste Recycling Centre, Kwa-Muhia, Kenya - Waste Aid UK and Kwa-Muhia Environmental Group*) organizace WasteAid UK.

První projekt byl navržen tak, aby zlepšil život žen a jejich rodin ve venkovských komunitách v kraji Kericho County v Keni, jelikož pomoc kvalifikované porodní asistentky se zde dostane pouze 20 % žen. Následky jsou omezené znalosti o mateřském, novorozeneckém a reprodukčním zdraví, což může být způsobeno nedostatkem infrastruktury, velkou vzdáleností komunit od zdravotnických zařízení a nedostatkem přístupu k základním službám, jako je čistá voda (The Friends of Kipkelion 2019).

Druhý projekt se zabývá zpracováním odpadů, pomáhá lidem při zakládání podniků v oblasti nakládání s odpady a recyklaci odpadu, udržováním čistých čtvrtí a vytvářením příjmů (Lenkiewicz 2019). Projekt vznikl, protože komunita Kwa Muhia nemá žádné formální hygienické nebo odpadové hospodářství a je znečištěným a nezdravým místem pro život. Stav ochrany zdejšího jezera Naivasha je ohrožen znečištěním plastů z komunity a zemědělským odtokem z nedalekých květinových farem (Lenkiewicz 2019).

Plánovaný rozpočet pro rok 2019/20 je 98 milionů liber (GOV.UK 2018d). Tři nejfinancovanější projekty jsou Hunger Safety Net Programme (20,7

milionů liber), Regional Economic Development for Investment and Trade Programme (20 milionů liber) a PAMOJA (10 milionů liber). Všechny tyto projekty jsou financované DfID (GOV.UK 2018d).

Hunger Safety Net Programme je rozdělen na dvě fáze, přičemž úkolem té první je snížit chudobu, zajistit dostatek potravin a tím snížit podvýživu, dále vytvořit pozitivní dopady na ukazatele blahobytu a bohatství (jako například odolnost vůči otřesům, přístup k finančním službám, zajištění zdravotní péče a vzdělávání). Fáze druhá se snaží snížit počet hladovějících prostřednictvím pravidelné hotovosti poskytnuté chudým a zajišťuje účinné, finančně bezpečné a dobře cílené využívání bezpečnostních sítí a programů převodu hotovosti (HSNP 2019).

Regionální hospodářský rozvoj pro investiční a obchodní program (*Regional Economic Development for Investment and Trade Programme*) je zacílený na zvýšení udržitelné a sdílené prosperity v Keni prostřednictvím obchodu země s dalšími regiony i se zbytkem světa. Konkrétně program investuje do zlepšení účinnosti a kapacity dopravní, logické a obchodní infrastruktury v přístavech Mombasa a dalších klíčových hraničních bodech, také investuje do systémů pro zlepšení obchodních norem snížením necelních překážek a zvýšením transparentnosti obchodních procesů, snaží se zlepšit regulační a politické prostředí pro obchod a podporuje obhajobu soukromého sektoru pro konkurenceschopnost obchodu, vývozní kapacitu keňských podniků a zvýšit účast žen v podnicích (Development Tracker 2018b).

PAMOJA realizuje projekty v oblasti vodohospodářských a hygienických zařízení, prostřednictvím kterých vytváří nová pracovní místa. Tyto projekty jsou určeny pro oblast Matsangoni v Keni, kde obyvatelé vydělávají peníze na stavbu studní a organizace PAMOJA je podporuje při výstavbě. Každý měsíc přispěje rodina 500 keňských šilinků², které se šetří na cement, písek, kameny a pracovní sílu (PAMOJA–KENYA 2019).

² 500 keňských šilinků = zhruba 114 korun českých

7 Závěr

Cílem práce bylo analyzovat proměnu rozvojové pomoci Velké Británie vůči bývalým africkým koloniím od nástupu Tonyho Blaira do funkce premiéra až do současnosti. Toto časové období jsem si zvolila, jelikož Tony Blair po svém nástupu zavedl důležité reformy, které se týkaly rozvojové pomoci a jejího směřování, a protože jinak by bylo téma příliš rozsáhlé. Také inicioval založení nového oddělení pro mezinárodní rozvoj, tedy DfID. Věřím, že cíle se podařilo dosáhnout.

Nejdříve jsem popsala samotné reformy tehdejšího premiéra a také jsem demonstrovala rozdíly mezi zahraniční politikou Labouristické a Konzervativní strany, kdy můžeme pozorovat rozdíl v poskytování rozvojové pomoci obou politických stran a měnící se formy pomoci. Tento rozdíl byl značný, jelikož Konzervativní strana se v letech 1979-97 stranila konkrétní rozvojové pomoci. Tehdejší ministr zahraničí se spíše zaměřoval na průmysl, obchod a plnění rozvojových cílů tak, aby byly ochráněny komerční a investiční zájmy Velké Británie a aby země udržela vůdčí roli v Commowalthu. Spojené království si navíc uvědomovalo, že strukturální změny v Africe jsou přínosné, ale odehrávají se příliš pomalu. To se promítlo do přehodnocení priorit způsobu poskytování pomoci. Velká Británie v této době začala upřednostňovat pomoc skrze všeobecný rozpočet spíše než financování specifických projektů. To se jevilo jako nejvhodnější forma, prostřednictvím které by bylo dosaženo snížení chudoby a dosažení dlouhodobého a udržitelného ekonomického růstu zemí.

V práci můžeme vidět, že se Konzervativci příliš na rozvojovou pomoc nezaměřovali a spíše se snažili podporovat obchod a takovou spolupráci, která by byla pro Británii co možná nejvýhodnější. Také v té době chyběly dokumenty vydávané na úrovni vlády, jako například bílá kniha zaměřující se na chudé země a rozvojovou pomoc, která byla vydána po nástupu Labouristů k moci. Postoj Velké Británie k rozvojové pomoci se od té doby výrazně proměnil. Vláda Tonyho Blaira se zasadila o provázanější spolupráci s rozvojovými zeměmi, která vede k větší nezávislosti zemí na rozvojové

pomoci a k jejich větší stabilitě a prosperitě. Průlomovým bylo splnění závazku poskytnutí 0,7 % z HDP za vlády Konzervativní strany pod vedením Davida Camerona a následné zvyšování objemu rozvojové pomoci až do současnosti. Británie se soustředí na investice a budování spolupráce hlavně s africkými zeměmi, jelikož se předpokládá, že právě africká populace bude v budoucnu tvořit alespoň čtvrtinu světových spotřebitelů.

Dále jsem se ve své práci zaměřila na nejdůležitější instituce, jež o rozvojové pomoci rozhodují. Nejvýznamnější organizace je dle mého názoru Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj (DfID), které spravuje rozvojovou pomoc. Také jsem popsala Ministerstvo zahraničí Velké Británie (FCO), které je neméně důležitou součástí rozvojové pomoci. Tyto dvě instituce mají společnou historii, jelikož během let byly obě organizace několikrát propojovány, oddělovány a částečně rušeny v průběhu střídání se Labouristické a Konzervativní strany. DfID bylo nezávislé až od roku 1997, kdy získalo vlastní nezávislý rozpočet. Obě instituce jsou ale dodnes propojené a obě se zabývají poskytováním rozvojové pomoci a hrají v problematice rozvojových zemí obrovskou roli. Dále jsem se zabývala nejvýznamnějšími projekty, které zprostředkovávají rozvojovou pomoc, tedy The Private Infrastructure Development Group a InfraCo Africa, které se soustředí na rozvoj infrastruktury v nejchudších státech světa, dále UK Aid Direct a UK Aid Match, jež se zabývají financováním projektů pro snížení chudoby a také názorem britského obyvatelstva na směřování rozvojové pomoci. Součástí UK Aid Direct je ještě Fond pro malé charity (SCCF), jenž funguje pro poskytování grantů malým neziskovým organizacím. Stručně jsem popsala jejich vznik, zaměření, cíle a jejich nástroje.

V druhé části práce jsem vyobrazila činnost všech zmíněných organizací a projektů na tři konkrétní recipientské země tedy Nigérii, Tanzanii a Keňu. Výsledkem poskytování britské rozvojové pomoci do těchto zemí jsou dle mého názoru stabilnější a ekonomicky méně závislé země s velkým potenciálem pro budoucí růst. Prostřednictvím těchto kapitol jsem došla k závěru, že Velká Británie je pro tyto tři země velmi důležitým partnerem, bez

kterého by bylo velmi těžké bojovat s chudobou, nemocemi, nedostatkem pracovních příležitostí a dalšími existenčními problémy. Myslím si, že bez rozvojové pomoci a spolupráce s Velkou Británií by se tyto africké země ocitaly v začarovaném kruhu plném bídy a chudoby.

Reformy Tonyho Blaira byly opravdu zásadní pro tehdejší i současnou rozvojovou politiku. Přestože existuje řada kritik, které jsou Blairovi vytýkány, dle mého názoru byly jím zavedené reformy průlomové. Tony Blair se například zasadil o výrazný nárůst objemu rozvojové pomoci Velké Británie, dosáhl dohody o 100% zrušení mezinárodního dluhu 18 africkým zemím, a díky tomuto charismatičkému premiérovi byla celosvětová pomoc zvýšena o 50 miliard dolarů ročně.

Nemyslím si, že Velká Británie investuje do afrických zemí z důvodu závazku vůči svým bývalým tamějším koloniím, ale jelikož v těchto zemích vidí potencionálního a silného ekonomického partnera, a také místo, kam chytře investovat. Je samozřejmé, že Velká Británie podporuje africké země zčásti i ze sobeckých důvodů, jelikož se předpokládá, že Afrika bude za několik desítek let největším světovým trhem. Za další důvod britských investic do těchto zemí můžeme považovat strategii, kdy si Spojené království uvědomuje, že je třeba pomoci africkým zemím získat co nevyšší možnou nezávislost na zahraniční pomoci a podporovat rozvojové země v získání stability a bezpečného prostředí, jelikož situace v těchto zemích má dopad i na obyvatele Velké Británie.

Dle analýzy rozvojové pomoci Velké Británie do Nigérie, Tanzanie a Keni mohu říci, že rozvojová politika Spojeného království je hodnotná a komplexní. Jak můžeme vidět v mé práci, investice a granty jsou zaměřeny na celkový rozvoj zemí, protože plynou do všech důležitých sektorů. Tato forma rozvojové pomoci je doplněna projekty, jež se snaží pomáhat budovat infrastrukturu, získat nezávislost na dovážených fosilních palivech, vzdělávat obyvatelstvo například v péči o děti a o těhotné ženy, poskytnout dostatek kvalifikovaných lidí, kteří zajistí zdravotní péči a zároveň mohou vzdělávat tamější obyvatele a mnoho dalšího.

Seznam literatury:

AFRICA GOVERNANCE (2012). *Annual Report and Financial Statements*. 31. 12. 2012 (<http://www.africagovernance.org/pdf/agi-annual-report-2012.pdf>, 13. 2. 2019).

AFRICA GOVERNANCE (2019). *Our mission is to make government work for the world's poorest people* (<http://www.africagovernance.org/>, 13. 2. 2019).

AGE INTERNATIONAL (2019). *What we do* (<https://www.ageinternational.org.uk/who-we-are/what-we-do/pensions/>, 26. 3. 2019)

ANDERSON, M. (2015). UK passes bill to honour pledge of 0.7 % foreign aid target. *The Guardian*. 9. 3. 2015 (<https://www.theguardian.com/global-development/2015/mar/09/uk-passes-bill-law-aid-target-percentage-income>, 14. 3. 2019).

AUC/OECD (2018). *Africa's Development Dynamics 2018: Growth, Jobs and Inequalities* (Paříž: AUC, Addis, Ababa/OECD).

BALDWIN, H. (2018). Minister Baldwin speech on UK-Africa relations. *GOV.UK*. 26. 6. 2018 (<https://www.gov.uk/government/speeches/minister-baldwin-speech-on-uk-africa-relations>, 1. 3. 2019).

BALDWIN, H. (2019). Minister of State for Africa Harriett Baldwin has announced a funding package for projects across Africa following the signing of a new strategic partnership. *GOV.UK* 21. 2. 2019 (<https://www.gov.uk/government/news/uk-to-invest-up-to-30m-through-partnership-with-african-union>, 1. 3. 2019).

BANDSTEIN, S. (2007). What Determines the Choice of Aid Modalities?. *OECD*. Duben 2007 (<https://www.oecd.org/derec/sweden/modalities.pdf>, 23. 3. 2019).

BBC (2015). *The best thing about Nigeria is...* 27. 3. 2015 (<https://www.bbc.com/news/world-africa-32036328>, 29. 3. 2019).

- BECKETT, F. (2015). Good riddance, Tony Blair – you’ve been tolerated as Middle East envoy for too long. *The Guardian*. 16. 3. 2015 (<https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/mar/16/tony-blair-middle-east-envoy-quartet-business-palestinians-israelis>, 13. 3. 2019).
- BRAHAM, R. (2018). UK spending on foreign aid. *Full Fact*. 15. 2. 2018 (<https://fullfact.org/economy/uk-spending-foreign-aid/>, 18. 3. 2019).
- CIA (2019). *Tanzania*. 8. 4. 2019 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tz.html>, 15. 4. 2019).
- COME TO NIGERIA (2019). *Nigerian People, History And Culture* (<https://www.cometonigeria.com/about-nigeria/nigerian-people-culture/>, 25. 3. 2019).
- COMMISSION FOR AFRICA (2013). *Summit in Sight: The G8 and Africa from Gleneagles to Lough Erne*. 14. 3. 2013 (<http://www.commissionforafrica.info/articles/summit-in-sight-the-g8-and-africa-from-gleneagles-to-lough-erne>, 25. 02. 2019).
- CUMMING, G. (2001). *Aid to Africa: French and British policies from the Cold War to the New Millennium* (UK: Cardiff University).
- ČTK (2005). Nejbohatší země se rozhodly odpustit dluhy. *iDNES*. 11. 6. 2005 (https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/nejbohatsi-zeme-se-rozhodly-odpustit-dluhy.A050611_154430_ekonomika_mhk, 5. 2. 2019).
- DENDY, D. A. V. (1992). *Composite Flour-Past, Present and Future: A Review with Special Emphasis on the Place of Composite Flour in the Semi-Arid Zones* (Indie: INCRISAT).
- DENNEY, L. – DOMINGO, P. (2015). Context-relevant, flexible and transnational programming: the future of security and justice? *ODI* (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/10395.pdf>, 29. 3. 2019).

DEVELOPMENT TRACKER (2018a). *Productive Social Safety Net Programme*. 22. 11. 2018 (<https://devtracker.dfid.gov.uk/projects/GB-1-203473>, 26. 3. 2019).

DEVELOPMENT TRACKER (2018b). *Regional Economic Development for Investment and Trade (REDIT) Programme*. 8. 11. 2018 (<https://devtracker.dfid.gov.uk/projects/GB-GOV-1-300137>, 28. 3. 2019).

DEVELOPMENT TRACKER (2019a). *Current Projects* (<https://devtracker.dfid.gov.uk/location/country>, 15. 4. 2019).

DEVELOPMENT TRACKER (2019b). *Sanitation, Hygiene and Water in Nigeria Programme phase*. 24. 2. 1. 2019 (<https://devtracker.dfid.gov.uk/projects/GB-1-202977>, 25. 3. 2019).

DEVELOPMENT TRACKER (2019c). *Support to Rural Water Supply, Sanitation & Hygiene in Tanzania*. 20. 2. 2019 (<https://devtracker.dfid.gov.uk/projects/GB-1-204033>, 26. 3. 2019).

DfID (1998). *Departmental report 1998/1999* (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67968/deptreport98-99.pdf, 18. 3. 2019).

DfID (2006). *Statistics on International Development 2001/02–2005/06* (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67816/sid_06-full.pdf, 28. 2. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2011). *Statistics on International Development 2006/07 – 2010/11* (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/197477/SID-2011.pdf, 28. 2. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2012). *Statistics on International Development 2007/08-2011/12* (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67317/SID-2012.pdf, 1. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2016). *Provisional UK Official Development Assistance as a Proportion of Gross National Income 2016* (<https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/atta>

chment_data/file/606290/Provisional_UK_Official_Development_Assistance_as_a_Proportion_of_Gross_National_Income_2016.pdf, 17. 3. 2019).

DfID (2018). *Annual Report and Accounts 2017-18*. 5. 7. 2018 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/750989/DFID-Annual-Report-Accounts-2017-18-amended-Oct18.pdf, 26. 3. 2019).

DfID (2018). *Annual Reports 2018* (<https://www.gov.uk/government/collections/dfid-annual-report2011-2012#documents>, 18. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2018). *Statistics on International Development 2016 to 2017: GPEX tables*. 5. 4. 2018 (<https://www.gov.uk/government/statistics/statistics-on-international-development-2016-to-2017-gpextables>, 24. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2018). *Statistics on International Development: Final UK Aid Spend 2017*. 29. 12. 2018 (<https://www.gov.uk/government/statistics/statistics-on-international-development-final-uk-aid-spend-2017>, 19. 3. 2019). *Zpracováno autorem*.

DfID (2019a). *DFID TANZANIA*. 5. 2. 2019 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723328/DFID-Tanzania-Profile-July-2018.pdf, 26. 3. 2019).

DfID (2019b). *DFID KENYA* (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723198/Kenya-July-2018.pdf, 26. 3. 2019).

EdUKaid (2019a). *Our history* (<https://www.edukaid.com/our-history>, 3. 3. 2019).

EdUKaid (2019b) *Pre-primary education* (<https://www.edukaid.com/pre-primary-education>, 3. 3. 2019).

EDWARDS, S. (2014). Economic development and the effectiveness of Foreign aid: A historical perspective. *VoxEU*. 28. 11. 2014

(<https://voxeu.org/article/development-and-foreign-aid-historical-perspective>, 23. 3. 2019).

FOSTER, M. – MEROTTO, D. (1997). Partnership For Development In Africa: A Framework For Flexible Funding. *ODI* (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/6184.pdf>, 29. 3. 2019).

FUMBUKA NG'WANAKILALA (2011). Tanzania stands firm on aid-gay rights spat with UK. *Reuters*. 4. 11. 2011 (<https://www.reuters.com/article/oukwd-uk-tanzania-rights-idAFTRE7A35M220111104>, 29. 3. 2019).

GLOBAL JUSTICE (2015). *£140 million of UK aid money spent on projects supporting Nigerian energy privatisation*. 17. 3. 2015 (<https://www.globaljustice.org.uk/news/2015/mar/17/%C2%A3140-million-uk-aid-money-spent-projects-supporting-nigerian-energy-privatisation>, 29. 3. 2019).

GOV.UK (2017). *Statistics on International Development 2017*. 16. 11. 2017 (<https://www.gov.uk/government/statistics/statistics-on-international-development-2017>, 5. 2. 2019).

GOV.UK (2018a). *PM announces ambition for UK to be largest G7 investor in Africa by 2022*. 29. 9. 2018 (<https://www.gov.uk/government/news/pm-announces-ambition-for-uk-to-be-largest-g7-investor-in-africa-by-2022>, 14. 3. 2019).

GOV.UK (2018b). *DFID Nigeria Profile: July 2018*. 6. 7. 2018 (<https://www.gov.uk/government/publications/dfid-nigeria-profile-july-2018>, 24. 3. 2019).

GOV.UK (2018c). *DFID Tanzania Profile: July 2018*. 6. 7. 2018 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723328/DFID-Tanzania-Profile-July-2018.pdf, 25. 3. 2019)

GOV.UK (2018d). *DFID KENYA*. 6. 7. 2018 (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/723198/Kenya-July-2018.pdf, 28. 3. 2019).

GOV.UK (2018e). *Aid to India and Nigeria*. 28. 7. 2018 (<https://dfidnews.blog.gov.uk/2018/07/28/aid-to-china-india-and-nigeria/>, 29. 3. 2019).

GOV.UK (2019a). *About Us* (<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-development/about#responsibilities>, 17. 2. 2019).

GOV.UK (2019b). *Small Charities Challenge Fund (SCCF)*. 1. 3. 2019 (<https://www.gov.uk/international-development-funding/dfid-funded-small-charities-challenge-fund-sccf>, 3. 3. 2019).

GOV.UK (2019c). *About us* (<https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-office/about>, 24. 3. 2019).

GOV.UK (2019d). *UK Aid Direct*. 18. 1. 2019 (<https://www.gov.uk/international-development-funding/uk-aid-direct>, 24. 3. 2019).

GREAT BRITAIN: PARLIAMENT: HOUSE OF COMMONS: INTERNATIONAL DEVELOPMENT COMMITTEE (2011). *DFID's role in building infrastructure in developing countries: ninth report of session 2010–12, Vol. 1: Report, together with formal minutes, oral and written evidence, Svazek 1*. (UK: The Stationery Office).

HALL, I. (2013). 'Building the Global Network?' The Reform of the Foreign and Commonwealth Office under New Labour. *British Journal of Politics & International Relations* 15 (2), str. 228–245.

HARVEY, P. – LIND, J. (2005). Dependency and humanitarian relief. A critical analysis. *ODI* (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/277.pdf>, 29. 3. 2019).

HSNP (2019). *About us* (<http://www.hsnp.or.ke/index.php/as/objectives>, 28. 3. 2019).

HUDSON, A. (2006). UK Aid to Africa: A Report for the UFJ Institute. *ODI* (<https://www.odi.org/publications/2810-uk-aid-africa-report-ufj-institute>, 23. 3. 2019).

HUMANITARIAN RESPONSE (2019). *DFID North East NIGERIA Transition To Development Programme (NENTAD) Education In Emergencies Component Call For Proposals* (https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/05062017_nga_dfid_nentad_eie_call_for_proposals.pdf, 25. 3. 2019).

CHILD.ORG (2019). *The Master Plan* (https://child.org/sites/default/files/Childdotorg_The-Master-Plan.pdf, 28. 3. 2019).

InfraCo Africa (2019a). *About us* (<http://www.infracoafrica.com/about-us/>, 3. 3. 2019).

InfraCo Africa (2019b). *Our projects* (<http://www.infracoafrica.com/our-projects/>, 3. 3. 2019).

INGRAM, D. (1999). Nigeria. *Round Table*. 349 (88), s. 16.

INTERNATIONS (2019). *Working in Nigeria* (<https://www.internations.org/nigeria-expats/guide/working-in-nigeria-15535>, 25. 3. 2019).

KILLICK, T. (2005). Understanding British Aid to Africa: A Historical Perspective. In: Killick, T. – Ohno, K. eds., *Eastern and Western ideas for African Growth: Diversity and complementarity in development aid* (Routledge: GRIPS Development Forum Studies).

- LEGISLATION. GOV. UK (2019). *Development Acts 1994-2017* (<http://www.legislation.gov.uk/all?title=development%20act>, 1. 3. 2019).
Zpracováno autorem.
- LEGISLATION. GOV. UK (2019). *International Development Act 2002*. 25. 02. 2019
(https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/1/pdfs/ukpga_20020001_en.pdf, 25. 2. 2019).
- LEGISLATION. GOV. UK (2019). *List of Development Acts* (<https://www.legislation.gov.uk/all?title=development%20act>, 21. 3. 2019).
Zpracováno autorem.
- LEGS4AFRICA (2019). *Nigeria* (<https://www.legs4africa.org/other-countries/>, 19. 3. 2019).
- LENKIEWICZ, Z. (2019). WasteAid awarded UK Aid funding for community recycling in Kenya. *Waste Aid*. 3. 3. 2019 (<https://wasteaid.org/wasteaid-awarded-ukaid-funding-for-community-recycling-in-kenya/>, 28. 3. 2019).
- MAXWELL, S. – CONWAY, T. (2000). Perspectives on Partnership. *ODI* ([http://lnweb90.worldbank.org/oed/oeddoelib.nsf/DocUNIDViewForJavaSearch/5E4CEACCB4FEF6F68525697700708A2E/\\$file/Prtnrshp.pdf](http://lnweb90.worldbank.org/oed/oeddoelib.nsf/DocUNIDViewForJavaSearch/5E4CEACCB4FEF6F68525697700708A2E/$file/Prtnrshp.pdf), 29. 3. 2019).
- MCAUSLAN, P. (2003). The International Development Act, 2002: Benign Imperialism or a Missed Opportunity? *Modern Law Review*, 66 (4), s. 563–603.
- MCGREAL, CH. (2002). Blair confronts 'scar on world's conscience. *The Guardian*. 7. 2. 2002
(<https://www.theguardian.com/world/2002/feb/07/politics.development>, 5. 2. 2019).
- MLACNIK, E. (2012). Tony Blair's charity refused aid funding. *The Telegraph*. 18. 2. 2012 (<https://www.telegraph.co.uk/news/politics/tony-blair/9090898/Tony-Blairs-charity-refused-aid-funding.html>, 1. 3. 2019).

MNCH2 (2019). *About MNCH2* (<http://www.mnch2.com/about-mnch2/>, 25. 3. 2019).

OECD (1996). *Shaping the 21st Century: The Contribution of Development Co-operation* (<https://www.oecd.org/dac/2508761.pdf>, 10. 2. 2019).

PAMOJA-KENYA (2019). *Projects* (<https://www.pamoja-kenya.com/en/our-projects/>, 28. 3. 2019).

PARLIAMENT UK (2008). *British foreign policy since 1997*. 23. 6. 2008 (<file:///C:/Users/Acer/Downloads/RP08-56.pdf>, 11. 2. 2019).

PARLIAMENT.UK (1965). *Aid to Kenya*. 4. 8. 1965 (<https://api.parliament.uk/historic-hansard/lords/1965/aug/04/aid-to-kenya>, 27. 3. 2019).

PARLIAMENT.UK (1985). *Aid to African Agriculture*. 18. 12. 1985 (<https://api.parliament.uk/historic-hansard/lords/1985/dec/18/aid-to-african-agriculture>, 27. 3. 2019).

PARLIAMENT.UK (1990). *Tanzania*. 12. 3. 1990 (<https://api.parliament.uk/historic-hansard/written-answers/1990/mar/12/tanzania>, 26. 3. 2019).

PARLIAMENT.UK (1997). *Tanzania*. 27. 1. 1997 (<https://api.parliament.uk/historic-hansard/commons/1997/jan/27/tanzania>, 26. 3. 2019).

PARLIAMENT.UK (2002). *Tanzania*. 6. 3. 2002 (<https://api.parliament.uk/historic-hansard/commons/2002/mar/06/tanzania>, 26. 3. 2019).

PARLIAMENT.UK (2016). *DFID's programme in Nigeria* 27. 6. 2016 (<https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmintdev/110/110.pdf>, 18. 3. 2019).

- PENNY APPEAL (2019). *Fragile Lives* (<https://pennyappeal.org/appeal/fragile-lives>, 28. 3. 2019).
- PIDG (2019). *Who we are* (<https://www.pidg.org/about-us/>, 24. 3. 2019).
- PLACHCIAK, A. (2013). The Issue of International Development within Tony Blair's Policy of New Labour Party, *Economics & Sociology*, 6 (2), s. 171–179.
- PRIZZON, A. (2016). Kenya in the new development finance landscape. *ODI*. Duben 2016 (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/10986.pdf>, 29. 3. 2019).
- PROVOST, C. (2011). UK aid: where does it go to and how has it changed since 1960?. *The Guardian*. 14. 4. 2011 (<https://www.theguardian.com/news/datablog/2011/apr/14/uk-aid-spending-history>, 24. 3. 2019).
- RENTON, A. (2010). Sierra Leone: one place where Tony Blair remains an unquestioned hero. *The Guardian*. 18. 4. 2010. (<https://www.theguardian.com/world/2010/apr/18/sierra-leone-international-aid-blair>, 12. 2. 2019).
- REYNOLDS, P. (2004). Blair's 'international community' doctrine. *BBC*. 6. 3. 2004 (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/3539125.stm, 12. 2. 2019).
- RIDDELL, R. (2014). Does Foreign Aid Really Work? *Development Tracker* (<http://devpolicy.org/2014-Australasian-Aid-and-International-Development-Policy-Workshop/Roger-Riddell-Background-Paper.pdf>, 29. 3. 2019).
- SAMPSON, A (2001). Blair shouldn't sell arms to Tanzania. *Evening Standard*. 19. 12. 2001 (<https://www.standard.co.uk/news/blair-shouldnt-sell-arms-to-tanzania-6300815.html>, 29. 3. 2019).
- SELDON. A. (2007). *Blair's Britain* (Cambridge university Press).
- SIGHTSAVERS (2019). *Nigeria* (<https://www.sightsavers.org/where-we-work/nigeria/>, 19. 3. 2019).

SMITH, R (2018). 1968 and all that: the creation of the Foreign & Commonwealth Office. *Gov.uk*. 17. 10. 2018 (<https://history.blog.gov.uk/2018/10/17/1968-and-all-that-the-creation-of-the-foreign-commonwealth-office/>, 24. 3. 2019).

THE COMMONWEALTH (2019). *United Republic of Tanzania : Economy* (<http://thecommonwealth.org/our-member-countries/united-republic-tanzania/economy>, 25. 3. 2019).

THE FRIENDS OF KIPKELION (2019). *Projects* (<http://www.friendsofkipkelion.com/projects/>, 28. 3. 2019).

THE GUARDIAN (2001). *Full text: Tony Blair's speech (part one)* 10. 2001 (<https://www.theguardian.com/politics/2001/oct/02/labourconference.labour6>, 12. 2. 2019).

THE GUARDIAN (2016). *Tony Blair: 'I express more sorrow, regret and apology than you can ever believe'*. 6. 7. 2016 (<https://www.theguardian.com/uk-news/2016/jul/06/tony-blair-deliberately-exaggerated-threat-from-iraq-chilcot-report-war-inquiry>, 13. 2. 2019).

THE WORLD BANK (2017). *Tanzania - Education Program-for-Results Project : additional financing (English)*. 2. 5. 2017 (<http://documents.worldbank.org/curated/en/463021495764127498/Tanzania-Education-Program-for-Results-Project-additional-financing>, 26. 3. 2019).

smithsmithN, G. (2008). Africa: British Colonies. *Encyclopedia.com* (<https://www.encyclopedia.com/social-sciences/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/africa-british-colonies>, 5. 2. 2019).

UK AID DIRECT (2019). *About UK Aid Direct* (<https://www.ukaiddirect.org/about/>, 2. 3. 2019).

UK AID MATCH (2019). *About UK Aid Match* (<https://www.ukaidmatch.org/about/>, 17. 3. 2019).

UNICEF (2007). *The EC invests 10 million euros to improve the lives of orphans and vulnerable children in Zimbabwe*. 14. 12. 2007 (https://www.unicef.org/media/media_42228.html, 12. 2. 2019).

VOIPIO, T. – HOEBINK, P. (2018). European Aid For Poverty Reduction In Tanzania. *ODI* (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/2772.pdf>, 29. 3. 2019).

WATHNE, C – HEDGER, E. (2009). Aid effectiveness through the recipient lens. *ODI* (<https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/3593.pdf>, 29. 3. 2019).

WHO (2018). *Trachoma*. 18. 10. 2018 (<https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/trachoma>, 19. 3. 2019).

Resumé

This bachelor thesis is about development policy of Great Britain towards former African colonies. The main aim of bachelor thesis is demonstrated changes in development policy of Great Britain from Tony Blair's government to the present day through analysis of tools and amount of development aid. The research questions are focused on main reforms of Tony Blair, differences between development aid of Labour Party and Conservative Party and what role has Department for International Development and other government organs in development policy.

Bachelor thesis has two parts. In the first one I focus on the general principles of British policy towards the former African colonies, which is important to understand the British history and changes of development policy and also it is important to identify differences between development policy of Labour Party and Conservative Party. In this part I write about Department of Development Policy, about Foreign & Commonwealth Office and other programs and projects, for example about The Private Infrastructure Development Group and InfraCo Africa, about UK Aid Direct and UK Aid Match, the most important parts of Department for International Development, and in the end I describe Small Charities Challenge Fund, which gives grants to smaller organizations for fight with poverty.

The second part is about three recipient countries: Nigeria, Tanzania and Kenya and development aid of all organizations, projects and programmes I mentioned before. These countries were chosen because they are former colonies of Great Britain and also because according to DfID graphs they are one of the biggest African recipients of British development aid after Ethiopia. Part of this section is also amount of British development aid, which is heading to these countries and comparing Labour and Conservative Party and their development tools.